

Szerkesztőség, Kiadóhivatal és nyomda: Bu. Reg. Ferdinánd (József terec-ut) 4. Telefon: 151. Sürögnyom: Közlöny, Arad. :: Az Aradi Nyomda Vállalat tulajona. Kiadása és rotációs nyomása. Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak: évente 1080, félévre 540, negyedévre 270 havonta 90 Lej. Külföldre havonta 50 Lejtel több. :: Egyszerű szám 5 Lej. Vasárnap 6 Lej. :: (Bucurestiben 50 bani felár. :: Hirdetések tarifa szerint. ::

XLV. évfolyam, 211. szám * Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF * Csütörtök, 1930. szeptember 18

Sok a közüzem

Aradvárosa véget akar vetni annak a türehetetlen állapotnak, hogy a kartellbe tömörült aradi szikvizgyárosok lehetetlen módon felelősséget a szódavíz árát és ezzel az amugy is megterhelt polgárság életkörülményeit még inkább megnehezítsék. A város vezetősége úgy gondolja, hogy ezt a célt csak úgy tudja elérni, ha a többi városi üzemek mintájára a szikvizgyártást is házikézelésbe veszi és ilymódon kényszeríti a többi szikvizgyárost is, hogy a szódavízet olcsó áron adják el. Az aradi szikvizkartell garázdálkodásáról a közelmúltban már kifejtettük nézetünket e helyen és véleményünk szerint a kartellek tulkapasai a nagyközönség érdekeivel szöges ellentétben állanak és minden lehetőt el kell követni, hogy a közönség elleni merénylőre szövetkezett kartellek működését lehetetlenné tegyék.

De amennyire elítéljük a szikvizgyárosok kartelljének erőszakos áremelésait és amennyire meg vagyunk győződve arról, hogy ezeket az árdrágítási kísérleteket mindenképpen le kell törni, annyira nem tudjuk helyeselni Aradvárosának azon tervét, hogy szódavízgyárat létesítsen. A városi adminisztrációnak meg van a maga emelkedett hivatása. Működésével az adófizető polgárság jólétét kell előmozdítani, a város gazdasági és kulturális szintjét kell emelnie, gondoskodni arról, hogy minden polgár jól érezze magát ebben a városban, de semmiesetre sem lehet hivatása a város vezetőjének az, hogy a polgárság egy részének a kényelmét elvegye. Arad éppen elég közüzemet foglalkoztat, ennél tovább menni a polgárság érdekeinek kockáztatása nélkül nem lehet és nem is szabad. A szikvizkartell letörésére számos más eszköze is van a város vezetőségnek. Már a múltban is rámutattunk arra a kényes kérdésre, hogy rendeljen el a város szakemberek bevonásával próbagyártást, amelyből pontosan meg lehet állapítani a szikviz termelési költségeit. A maximálóbizottságnak mint a város végrehajtó közegének a feladata lesz aztán, hogy precíz és határozottan megszabja, mennyiért adhatja a szódavízet a város az elárúgatóknak és mennyiért az elárúgók a fogyasztóknak. Ezt kívánja a polgárság érdeke és ezt a módot kell megragadnia a városnak, ha a szódavíz-kartell garázdálkodását le akarja törni.

Furcsa és groteszk helyzet volna, ha a város vezetősége közüzemek létesítésével harcolna az árdrágítókkal szemben. Ma a szikvizgyárosok ellen létesít szódagyárat, holnap lehet, hogy a mészárosok megrendszabályozása céljából lesz szükség városi mészárszékekre, majd a sütőipar ellen városi péküzemeket létesíthetnek, sőt a piaci árusok rendjének fenntartására közszéki kofa-üzemeket is állíthatna fel. Nem volna ez méltó a város komoly hivatásához, de meg aztán arra is vezetne, hogy a polgárság a városi üzemek tulszaporodása miatt lassanként elveszíti megélhetési lehetőségét és nem lesz majd miből fizetnie a városi adókat. Hiába gazdagszik meg Aradváros, ha polgárai viszont koldusokká lesznek, miután nem bírnak konkurrálni a milliósokkal rendelkező városal. A városi jövedelmeknek végeredményben a polgárságot kell szolgálniuk, azzal pedig feltétlenül rossz szolgálatot tesz a város polgárainak, ha amugy is súlyos gazdasági helyzetüket a maga konkurenciájával még súlyosabbá teszi. Nincs tehát értelme annak, hogy a város vezetősége pénzét és energiáját ilyenajta tervek megvalósításába ölje. Ha a város a maximálóbizottság szigorú ármegállapításán kívül is érzékeny csapást akar mérni a szikvizkartellre, úgy legelőbb teendője csak az lehet, hogy minél gyorsabban élvezhető ivóvizet szerezzen a polgárságnak, a mely aztán nem lesz kitéve a szódavízgyárosok kénye-kedvének.

Letartóztatják Dobrescu volt erdélyi kormányzót

Egy kolozsvári lap szerint aláírták már a letartóztatási végzést — A csiki erdőpanama szenzációs felelősségi

BUCURESTI, szeptember 17. A Dobrescu-féle erdőpanamával kapcsolatban Brassóban ma házkutatást tartottak. Az eddigi vizsgálat eredményeiről a lapok azt tartják, hogy abból nem nyert megállapítást Dobrescu felelőssége. Az Universul ennek ellenére Dobrescuval szemben szankciókat követel.

A Natiunea című kolozsvári lap lapzárta-kor úgy értesül, hogy Dobrescu letartóztatási végzését aláírták és hogy a volt kormányzó letartóztatása csütörtökig megtörténik.

Bár a vizsgálatot titokban folytatják, a lap biztosra veszi, hogy Dobrescut letartóztatják, ami meglepő fordulat lenne ebben az ügyben, amely hónapok óta a közönség érdeklődésének középpontjában áll. A Natiunea értesülését nem erősítették meg.

Üres padosorok mellett éjszakai ülést tartott

Páneurópa ügyében csak a jövő évben döntenek a Népszövetség — A kisanant és Lengyelország kisebbségellenes frontja — Ujabb petíció a csiki magánjavak ügyében — Ellopták Henderson angol külügyminiszter kulcsait — Két hét múlva ül újból össze a közgyűlés —

GENF, szeptember 17. A népszövetségi tanács évi jelentésének általános vitája jóval éjjel után ért véget. A tanács tagjai hozzájárultak ahhoz, hogy a városi értekezleten a mezőgazdasági termékek nemzetközi kereskedelmére vonatkozó egyezményeket a második főbizottság elé utalják.

A Népszövetség szerdára virradó éjszakai ülése a tanács első éjszakai megbeszélése volt fennállása óta. A felszólalások természetesen csaknem üres padosorok előtt folytak le. Néhány délamerikai szónok után Bürow bolgár külügyminiszter beszélt a kisebbségek védelmének ügyében. Hangsúlyozta, hogy az elmúlt 10 esztendőben nem érvényesült a Népszövetség kisebbség-védelem terve és éppen ezért annak a nézetének adott kifejezést, hogy vagy védje meg valóban a Népszövetség a kisebbségeket, vagy pedig jelentse ki, hogy arra képtelen.

GENF, szeptember 17. A népszövetségi tanács ma délelőtti ülésén elfogadták azt a határozati javaslatot, amelyet a konföderációs kérdés ügyében 45 tagállam nyújtott be a Népszövetség elnökségéhez. Eszerint Páneurópa kérdését tanulmányi bizottság elé utalják, amely részletes jelentést készít az ügyben és a Népszövetség jövő évi közgyűlése elé fogja véleményét betérjeszteni.

GENF. A genfi magyar delegáció tagjai ma délelőtti gróf Apponyi Albert elnökletével megbeszélést tartottak a népszövetségi ülések tárgyalási anyagának megvitatása ügyében.

Egységes front a kisebbségek ellen

GENF. A Népszövetség hat főbizottsága mintegy két héti dolgozik azon, hogy letárgyalja az eléje utalt anyagot. Azután ül össze újra a közgyűlés, hogy döntsön a bizottságok javaslatai fölött. Hírek szerint Lengyelország, Görögország és a kisanant a kisebbségi ügyekben közös frontot alkotnak és a főbizottságokban ellenezni fogják minden olyan javaslatot, amely a jelenlegi kisebbségi helyzeten változtatást jelentene.

A főbizottsági ülések egyikén fogja ismertetni gróf Apponyi Albert az elcsatolt területeken élő magyar kisebbségek viszonyait. Az általános vita során nagy hatást keltett beszédében azért nem érintette ezt a kérdést, mert súlyt helyezett arra, hogy először a főbizottságok előtt szögezze le a magyar kormány álláspontját.

Románia, Jugoszlávia, Csehország és Lengyelország delegátusai ma délelőtti összeültek, hogy egyöntetű eljárást állapodjanak meg

a kisebbségi kérdés népszövetségi tárgyalása során.

LONDON. A Daily Telegraph genfi levelezője szerint remény van arra, hogy állandó ellenőrző bizottság létesül a kisebbségek védelme érdekében. Hír szerint erre vonatkozólag Anglia fog javaslatot tenni.

GENF. A politikai főbizottság elé tartozó kisebbségi ügyek között a kisajátított csiki javak kérdését még nem tárgyalták le, mert a csiki székelyek újabb petíciót jelentettek be és a bizottság most ezt tanulmányozza.

Kellogg a hágai döntőbírók új elnöke

GENF. Ma töltötték be a három nem állandó tagsági helyet, amelyek Kanada, Finnország és Kuba mandátumainak lejártával megüresedtek. Utódaik Guatemala, Norvégia és Írország lettek.

Genfből jelentik: Ma választották meg a hágai nemzetközi döntőbírók elnökét, amely tisztséget eddig Hughes amerikai szenátor viselte. 47 szavazat közül 34 Kellogggra esett és így nagy szótöbbséggel a Kellogg-paktum tervezőjét választották meg a döntőbírók elnökévé.

GENF. Ma Henderson titkárának szobájából kilopták azoknak a szekrényeknek a kulcsait, amelyeknek hasonmásai nyitják az angol külügyi hivatal bizalmas okmányait tartalmazó szekrényeket is.

Geniből jelentik: A Népszövetség főbizottsága ma elhatározta, hogy a pénzügyi támogatásról szóló tervezetet nemcsak a megáramadt államokra, hanem azokra az államokra is fogja vonatkoztatni, amelyeknél a megáramadtatás veszélye forog fenn. A javaslathoz magyar részről Táncos Gábor tábornok, osztrák részről pedig Flügel osztrák delegátus szólott a kérdéshez.

Gróf Apponyi Albertné első beszéde

GENF, szeptember 17. A népszövetség ma délutáni nyilvános ülését közbejött okok miatt, csütörtök délutánra halasztották. Ma délután csak a főbizottságok tartották meg üléseiket, mely alkalommal az ötödik szociális főbizottság elnöki székét nagy lelkesedés és ünneplés közben foglalta el gróf Apponyi Albertné. Gróf Apponyiné emelkedett hangú beszédében köszönte meg a megtiszteltetést, mely megválasztásával érte. Ez az első alkalom, — mondotta — hogy népszövetségi főbizottság élére nő választották. A szociális bizottság egyik legfontosabb teendőjét a tiltott kábítószerrel elleni küzdelemben látja, melynek érdekében a főbizottság keretében albizottságot fogna alakítani.

Lupu és Iorga a koncentrációs kormány

Fontos tanácskozások zajlottak mellett Iorga professor Titulescu kormányelnökségét propagálja

BUCURESTI, szeptember 17. A főváros politikai köreiből állhatatosan tartják magukat azok a hírek, amelyek a közelgő kormányváltást jósolják. A politikai krízis az összes politikai pártok vezetőinek nyilatkozatai szerint csak egy koncentrációs kormány létrehozásával lenne megoldható. A hetek óta keringő híreket, — amiú a „Dimineata“ legújabb száma jelenti — most egy érdekes politikai tárgyalás támasztja alá, amely Lupu és Iorga professor valeni de muntei találkozásának alkalmával zajlott le. A találkozás alkalmával a két politikus megállapodott abban, hogy a jelenlegi helyzetet csak a koncentrációs kormány létrehozása oldaná meg, mely a legfelső alkotmányos tényező egyenes óhajából kell, hogy megalkuljon. Lupu közvetlen környezetéből kiszivárgott információk szerint a volt liberális miniszter nem

tartja elég erősnek a kormányt, hogy a román közéletet feldúló szélsőséges agitációt lefékezze. Gazdasági politikájával a kormány nem képes a hihetetlen gazdasági krízist enyhíteni, annál is inkább nem, mert szerinte a nemzeti-parasztpárt eddigi politikájával hatalmas szavazók tömegét is elvesztette. A Dimineata értesülése szerint Lupunak ezen véleményéhez Iorga is csatlakozik, aki a koncentrációs kormány tervét Titulescu elnökle mellett tartja megvalósíthatónak. Ezt bizonyítja Iorgának a Neamuul Romanesc-ben megjelent cikke, mely Titulescut, a Népszövetség elnökévé való megválasztása alkalmával feltűnően meleg hangon üdvözlöi és bár Iorga tartózkodni szokott az elismerő nyilatkozatoktól, nemcsak Románia, de Európa egyik legjobb politikusának minősíti a londoni követet.

Több aradi pénzüintézet előnyös kölcsönt ajánlott a városnak

Az öt millió felüli városi kölcsönt csak külön törvény engedélyezheti

ajánlott a városnak

Küldöttségek a város vezetőségénél

ARAD, szeptember 17. Ma délelőtt több küldöttség kereste fel dr. Velcsov Géza alpolgármestert, akitől különböző munkálatok elrendelését kérték. Az egyik küldöttség az Erzsébet-uca, a másik pedig a Török Ignác- és a Schweidel József-uccák kikövezését kérte, míg egy harmadik deputáció annak érdekében interviuált, hogy a Varjassy Lajos-uccában vezessék végig a Shone-csatornát. Velcsov dr. válaszában kijelentette, hogy ezen munkálatokat nem lehet felvenni a rendes évi költségvetésekbe, hanem a kölcsön megvalósítása idején kerül sor ezeknek végrehajtására.

Miután igen sok munkálattal várni kell, míg a kölcsön ügye megvalósul, érdeklődünk a város vezetőségénél aziránt, hogyan áll a kölcsön ügye. Két érdekes pozitívumot tudunk meg. Az egyik az, hogy

már több előnyös ajánlat fekszik Arad város vezetősége előtt.

Az ajánlatokat aradi pénzüintézetek tették, amelyeknek nevét egyelőre titokban tartják. A másik, kevésbé előnyös pozitívum. Arról van ugyanis szó, hogy a közeljövőben nem kerülhet sor a városi kölcsön felvételére. Az új közigazgatási törvény értelmében ugyanis, abban az esetben, ha egy város a költségvetés végösszegének nyolc százalékát meghaladó összeget akar kölcsönként felvenni, úgy az csak törvény alapján történhetik meg. Aradnál az üzemek költségvetési végösszegének levonása után a nyolc százalék körülbelül 5-6 millió lejt jelent, amivel természetesen a város semmihez sem tudna kezdeni. Így tehát

a kölcsön megvalósításának időpontja attól függ, mikor sikerül keresztülvinni a

parlamentben az erre vonatkozó törvényjavaslatot.

Az őszi ülészek kezdetén rendkívül fontos törvényjavaslatok várnak megszavazásra, úgy, hogy legjobb esetben ez év telén kerülhetne az aradi kölcsön ügyére a sor. Rendkívül fontos ebben a kérdésben az aradi parlamenti képviselők akciója, miután az ő hivatásuk lesz keresztülvinni, hogy az Arad jövője szempontjából rendkívül fontos kölcsönügy mielőbb megoldást nyerjen.

A Poporala biztosító körüli vizsgálások érdekes fejleményei

Az intézet igazgatósága valótlán hírek terjesztése címén feljelentett négy aradi tisztviselőt — A törvényszék ma megszüntette ellenük az eljárást

ARAD, szeptember 18. Chisman Benzin, az aradi Poporala biztosító vezérigazgatója, akinek vállalatát körül történt vizsgálások sokáig foglalkoztatták a sajtót, hitelrontás és valótlán hírek terjesztése miatt büntető feljelentést tett Perényi-Popa János, Klein Ferenc, Weisz Sándor és Berár Kálmán aradi tisztviselők ellen. A vádhatóság a vizsgáló adatai szerint vád alá helyezte mind a négy tisztviselőt, sőt a törvényszék Balacescu-Sulutiu-tanácsa ma délelőtt érdemleges tárgyalást is tartott az ügyben.

A tárgyalás során a vádlottak azzal védekeztek, hogy állításuk később beigazolást is nyert és az aradi törvényszéken ma is büntető eljárás folyik Chisman Benzin, a Poporala biztosító igazgatója ellen, így ők se hitelrontásért, sem valótlán hírek terjesztéséért felelősségre nem vonhatók. A tanú kihallgatások során a bíróság meghallgatta Albert István és Sambura Margit tisztviselőket, akik egybehangzóan azt vallották, hogy Chisman Benzin, azaz a Poporala biztosító tévedésbe ejtette ügyfeleit azzal, hogy a Poporului biztosító nevében kötötte meg az üzleteket.

A tanú kihallgatások után a vádhatóság képviselője emelkedett szólásra és bejelentette a törvényszéknek, hogy a bizonyítási eljárás eddigi adataiból olyan dolgokat látott beigazoltnak, hogy a négy vádlottal szemben a vádat tovább fenn nem tarthatja. A bíróság ezután határozathozatalra vonult vissza és rövid tanácskozás után kihirdette az ítéletet, amely vád hiányában megszünteti az eljárást Perényi-Popa János, Klein Ferenc, Weisz Sándor és Berár Kálmán ellen.

Feltalálók, akik nem jártak iskolába

Ismeretes az anekdota arról a szegény fűtrókonról, aki a reszegepiskolai hitközségnél az egyházi állásra pályázott. Az előjárók azonban nem választották meg azon a címen, hogy nem tud írni-olvasni. A szegény zsidó elkeseredésében felkerekedett egy hajóra és mint fűtő kiment Amerikába. Igyekezett ott szerencse kísérte és néhány évtized múlva mint valóságos dollármilliomos ünnepelték. A banketten, amelyet egyik jubileumán rendeztek a tiszteletére, az ünnepi szónok patetikusan fölkiáltott: Ez az ember, akinek a hazai közigazgatási élet annyit köszönhet, nem tud sem írni, sem olvasni. Mi lett volna belőle, ha iskolákat is végzett volna?

Mire az ünnepelt csendesen megjegyezte: — Samesz Reszegepiskolton.

A história valóban tud olyan emberekről, akik előre vitték az emberiség ügyét, nevet és pozíciót szereztek maguknak anélkül, hogy valaha is iskolába jártak volna. A régebbi időben, amikor az írás-olvasás mestersége még nem volt általános, talán nem is volt feltűnő, hogy kiváló hadvezér vagy államférfi lett valaki, anélkül, hogy iskolákat végzett volna, azonban vannak esetek, amelyek azt bizonyítják, hogy még száz év távlatában sem kellett feltétlenül iskolákat végeznie annak, aki a technikai tudományokat előre akarta vinni.

A szövőgép feltalálója, Richard Arkwright 1732-ben született, a családja rendkívül szegény volt s nem is gondolhatott arra, hogy a fiút iskoláztassa. A kis Richard egy borbélyműhelybe lépett be, mint inas, letette a segédi vizsgát és szorgalmasan beretválta a kis angol város gentlemanjait, Közben azonban állandó-

an furt-faragott s technikai kérdésekkel foglalkozott annak ellenére, hogy sem írni, sem olvasni nem tudott. Hogy pénzre tegyen szert, először feltalált egy hajnövesztő szert. Ettől a szertől ugyan senkinek nem nőtt ki a haja, azonban a borbélysegéd néhány fontot szerzett vele. Ennek a pénznek a birtokában kísérletezni kezdett, mindenáron a perpetuum mobilét akarta kitalálni. El is fogyott a pénze, közben azonban egy szerencsés pillanatában ráeszmélt arra, hogy a szövőgép feltalálásával kísérletezzék. Sikerült is neki szövőgépet konstruálni, amely valósággal forradalmat teremtett az ipari termelésben, annyira, hogy Arkwright első szövőgépeit a kenyerüket féltő munkások összevették. A haladást azonban nem lehetett feltartani, a szövőgépek, amelyeket Arkwright Nothinghamban gyártott, általánosan elterjedtek és a feltaláló mint több hatalmas gyárvállalat és nagy vagyon ura halt meg. Állítólag férfikorában valamicskét már megtanult írni-olvasni is.

A szövőgép feltalálásához azonban úgy látszik nem szükséges az írni-olvasni tudás, mert Jacquard, aki a szövőgépet tökéletesítette, illetve a kötőgépet feltalálta, szintén nem járt iskolába és csak felnőtt korában tanult meg írni olvasni. Ő is nagyon szegény családból származott s először kovácsinas volt, iskolába sohasem járt, azonban olyan technikai érzelme volt, hogy a keze ügyébe kerülő gépeket nemcsak megjavította, hanem tökéletesítette is és ma már az egész világon Jacquard-rendszerű kötőgépeket használnak. Jacquard olyan nagyoni helyzetbe került, hogy bár gépét soha nem szabadalmaztatta, mégis hatalmas vagyont hagyott szülővárosára, Lyonra.

A most jubiláló vasutnak feltalálója, Stephenson György sem járt soha iskolába. Az apja bányamunkás volt és Stephenson is már

8 éves korában a bányában dolgozott. Itt annyira előre haladt, hogy fiatalon már gépkezelő lett és alkalmat adott neki arra is, hogy kísérleteket folytasson arra, hogy a bányából kitermelt ércet ne lőerő, hanem gőzerő felhasználásával szállítsák a zuzóba. Sikerült is neki erre a célra készüléket konstruálni s 1813-ban megindult az első lokomotív, de csak a tárnából való szállításra. Ezt a lokomotívot tökéletesítette Stephenson s 1825-ig 55 gépmodellt és 16 lokomotívmodell készített, amíg 1830-ban végre utnak indíthatta az első lokomotívot, amely személyszállító vonatokat is vontatott.

Anglia legnagyobb hidépítője, William Arrol, akinek a nevét és működését máig is a legnagyobb hidak őrzik, szintén nem tudott írni-olvasni. Arrol 1793-ban született és 9 éves korától kezdve tartotta el önmagát. Volt szobafestő, kárpitos, kovács, lakatos, aztán mechanikus. Fiatalon megtakarított 1700 márkát s ezzel önálló mechanikus üzletet nyitott, bár sem írni-olvasni, sem számolni nem tudott. Technikai ismeretei és ügyessége azonban olyan kiváló volt, hogy enélkül is boldogult, üzlete fejlődött és az első hidépítés után minden nagyobb hid építését és konstrukciójának megszerkesztését rábízták. Amikor meghalt, övé volt Anglia egyik leghatalmasabb vasipari üze- me, amely ötezer munkást foglalkoztatott. Angliában több helyen szobra is van, de a tanítók nem igen viszik oda az iskolás gyermekeket, mert akkor meg kellene mondani, hogy az, akit a szobor ábrázol, soha nem járt iskolába.

Ezek a példák, ha érdekesek is, nem bizonyítók. A tapasztalat azt mutatja, hogy még sem szabad az iskolát mellőzni, mert az életben csak kevés Stephenson van s aki boldogulni akar, a boldogulás előfeltételeit mégis az iskolában szerzi meg.

Millió végkielégítést követel az államtól Stan Vidrighin

A miniszterelnök elfogadta a vasuti vezérigazgató lemondását — Ellen-
tettek a végkielégítés és az utód személye körül

BUCURESTI, szeptember 17. A bucu-
resti-i sajtóban még mindig nem ültek el a
Stan Vidrighin lemondása által felvert vihar
hullámai. A „Cuvantul” erőteljesen támadja
Maniut, aki állítólag eleget akar tenni Stan
Vidrighin ama kérésének, hogy állásából, ér-
demei elismeréséül *jelentékeny kártérítéssel
bocsássák el*. A lap problematikusnak tartja
azokat az érdeket. A Cuvantul egyébként
mint befejezett tény közli, hogy *Maniu elfo-
gadta a CFR, vezérigazgatójának lemondását*,
sőt hajlandónak mutatkozik arra is, hogy a
sok milliót jelentő végkielégítést kiutalja. Eb-

ben a szándékában azonban heves ellentállás-
ra talált *Manoilescu* közlekedésügyi miniszter-
nél, aki — amint a lap írja — sokkal inkább
tartja szemel előtt a pénz kérdését, mint a
miniszterelnök.

Ami Stan Vidrighin utódját illeti, ebben a
kérdésben a kormányban ismét heves ellenté-
tek keletkeznek. *Madgearu* és *Manoilescu*
ugyanis hevesen ellenzik, hogy Maniu újra
erdélyi embert ültessen Stan Vidrighin helyé-
re, míg Maniu ezuttal is erdélyi párthívei egyi-
kéből akarja a CFR, vezérigazgatói állását
betölteni.

Véres kardpárbaj egy aradkörnyéki vivóteremben

BUSTEA CORNEL dr.
súlyosan megsebesült

Incidens egy cigarettatárca körül — Két kisjenői ügyvéd afférja

ARAD, szeptember 17. Ma reggel egyik
aradkörnyéki vivóteremben véres kimeneteli
kardpárbaj folyt le, amelynek résztvevői Kis-
jenő uritársadalmának ismert tagjai voltak. Az
összecsapás előzményei még a nyárra nyulnak
vissza, amikor is a kisjenői kaszinóban egy
cigarettatárca miatt *Bustea Cornel dr.* kisje-
női ügyvéd olyan kifejezéseket használt, ame-
lyeket *Tauceanu Romulus* kisjenői ügyvédje-
lölt sértőnek talált magára nézve és levelet írt
a kaszinó vezetőségéhez, amelyben a választ-
mánytól azt kérte, hogy *Bustea dr.-t* zárják
ki a kaszinóból. A kizárási kérelem és a levél
tartalma folytán dr. *Bustea* lovagias utra te-
relte az ügyet. Elküldte megbizottait: dr. *Mic-
lea Sever* aradi és dr. *Olosz Lajos* kisjenői
ügyvédek *Tauceanu Romulus*hoz, aki *Neferu*
Demeter kapitányt és *Ianca Constantin* főhad-
nagyot nevezte meg segédeikül.

Az összeült segédek a tárgyalások során
nem tudtak békésen megegyezni és kardpár-
bajban állapodtak meg, amely azonban *Tau-*

ceanu Romulus hirtelen és huzamosabb ideig
tartó megbetegedése miatt, egészen mostanáig
huzódott és csak ma reggel történt meg. A se-
gédek a párbaj színhelyéül egy aradkörnyéki
vivóteremben állapodtak meg és vezetőül a te-
mesvári *Pellegrini József* vivómestert kértek
fel. Mint orvosok: *Bustea dr.* részéről *Posgay*
István dr., *Tauceanu* részéről pedig *Dragan*
Sándor dr. jelentek meg.

A párbaj igen hevesen kezdődött meg és
már az első menetben *Tauceanu Romulus* *hal-
talmos vágást mért Bustea Cornel dr. fejére*.
*A vágás a halántékcsontról egészen az orr-
tőig terjedt és csuknem csontig ható sebet
okozott*. *Bustea Cornel dr.* arcát előntörte a
vér és a segédek, valamint az orvosok meg-
állapítva a harc képtelenséget, a párbajt be-
szüntették. A megsebesült ügyvédet még a
helyszínen bekötötték, majd pedig a *Posgay-
szanaóriumba* szállították, ahol gondos ápolás
alá vették. A felek a párbaj után sem bé-
kültek ki.

Nagyarányu síkkasztást fedez- tek fel az állami halászfati vezérfelügyelőségénél

A síkkasztó hivatalnok nyomtalanul eltűnt —
Körözölevelet adtak ki ellene

BUCURESTI, szeptember 17. Az állami halás-
zfati vezérfelügyelőség brailai hivatalában nagy-
szabású síkkasztásoknak jöttek nyomára. A vizs-
szalésre *Bistrea nu* földművelésügyi inspektor
jött rá, aki az augusztus végén tartott rovacsolás
alkalmával fedezte föl, hogy az eladási hivatal ve-
zetője, *Balan* irodafőnök visszaélt fölötteseinek
bizalmával.

Balan volt ugyanis az, aki a halat nagyobb
mennyiségben forgalomba hozta a város kereske-
dői között és a mai üzleti viszonyoknak megfe-
lelően, ki is hitelezte a vevőnek az állam által ter-
melt árut. A kimutatások szerint a hivatalnak
462.000 lej künnlevősége volt, amely a hivatal álla-
mi jellegét tekintve, jelentős összeg. Feltűnő volt,
hogy a követelések nagyrésze régi keletű volt, ho-
zott az állami hivatalnak minden lehetősége meg-
volt arra, hogy a künnlevőségeit radikálisan in-
kasszálja. Hamarosa megállapítást nyert, hogy a
könyvelés hamis volt, mert a félmillió lejt *Balan*
síkkasztotta el.

Bistrea nu vizsgálata után *Cruescu* vezér-
inspektor vette át a vizsgálat munkáját, aki a köz-
ponthoz rendelte *Balan* kihallgatás végett. *Balan*
azonban Bucurestibe való megérkezése után nyom-
talanul eltűnt és a legszorgosabb rendőrségi kuta-
tásnak sem sikerült nyomára bukkannia. A nyomozás
azt állapította csak meg, hogy a tisztviselő ba-
rátnőjével együtt verte el a síkkasztott pénzt. A
rendőrség körözölevelet adott ki *Balan* ellen,

„A német kormány helyén marad“

A birodalmi belügyminiszter érdekes rádióelőadása — Hitler harci szózata —
Október 6–7-ikén hirdetik ki a választások eredményét — Francia lapvélemények
a német belpolitikáról

BERLIN, szeptember 17. A belügyminisz-
ter tegnap rádióban előadást tartott, amely-
ben ismertette a választások után keletkezett
politikai helyzetet. Hangsúlyozta, hogy a kor-
mány a helyén marad és kifejtette, hogy a
kormány a különböző politikai áramlatokkal
szemben, milyen programmal foglal állást.
Egy teljes jobboldali orientáció csak úgy lett
volna elérhető — mondotta, — ha a centrum
és a bajor néppárt csatlakozik a jobboldali
frakcióhoz.

Tegnap Hitler a Krone-cirkuszban
nagy beszédet mondott, kifejtette a mostani
győzelem fontosságát és a következőket mon-
dotta híveinek: Most kössétek mindszoro-
sabbra a sisakot. — Tehát folytatni kívánja a
harcot. A koalícióról Hitler nem beszélt.

BERLIN, szeptember 17. Az egyik berlini
estilap jelentése szerint még nincs döntés ar-
ról, hogy *Treviranus* miniszter megtartja-e
tárcáját a megalakulandó új német kormány-
ban. Beavatott körökből származó értesülések
szerint *Treviranus* mint tárcanélküli miniszter
fog résztvenni az új kormányban és a keleti
kérdések ügyeinek tervezetét fogja ellátni.

BERLIN, szeptember 17. A németországi
választások végleges eredményeit október 6–
7-ike előtt nem hirdetik ki. A kihirdetés késé-
sének oka az, hogy szeptember 20-ikától 25-ig
a kerületi választó-bizottságok állítják össze
a mandátumok listáját és így a birodalmi vá-
lasztási bizottság csak 27-ikén kapja kézhez a
listákat. További nyolc napi késedelmet szen-
ved az eredmény kihirdetése a nyolc napos
nyilatkozási határidő miatt, amely idő alatt az
egyszerre több kerületben megválasztott kép-

Makzók és imakönyvek Kerpelnél.

A kölcsönkönyvtárak is fizet- nek szerzői díjat

KOPPENHÁGA, szeptember 17. A dán
írók a törvényszékhez beadvánnyal fordultak,
amelyben perlik a nyilvános könyvtárakat,
miután megjelent kiadványaik kölcsönzése
után nem fizették ki a szerzői díjakat. A tör-
vényszék helyt adott a keresetnek, így a jö-
vőben a kölcsönkönyvtárak megfelelő szerzői
díjat fognak fizetni a dán íróknak.

Bonyodalmak az Andrée-expedíció megtalált csontváza körül

A tudományos vizsgálat szerint a koponya
nem Andrée-é és a csontváz nem Frankelé

STOCKHOLM, szeptember 17. Néhány
nappal ezelőtt az *Izbiörn* svéd gőzhajó legény-
sége az északi sarkvidéken megtalálta *Andrée*
nagynevű svéd sarkkutató és társainak holt-
testét. A kutatók 33 évvel ezelőtt léghajó-
jukkal leszállani kényszerültek és a sarkvidék
egy nehezen megközelíthető pontján várták,
míg segítségükre jön egy arra tévedő hajó. A
segítség azonban nem jött és *Andrée* és két
társa halálukat lelték az északi sarkvidék hó-
sivatagjában. A sarkkutatók tetemeit Stock-
holmba szállította a hajó, ahol minden előké-
születet megtettek rá, hogy a tudomány hőseit
nagy pompával helyezték örök nyugalomra.

A temetés előtt azonban szükségesnek tartották
tudományos vizsgálat tárgyává tenni, hogy a
csontvázak valóban az elpusztult tudós és kíséreté-
nek földi maradványai-e. A vizsgálat meglepő
eredménnyel végződött. Kimutatták ugyanis, hogy
a talált csontváz nem lehet Frankel csontváza,
mert az Frankelné jóval idősebb emberé kell hogy
legyen és a koponya sem lehet Andrée-é, mert az
viszont sokkal fiatalabb ember koponyaalkatát
mutatja. A csontvázakat most újabb vizsgálat alá
fogják vetni, annak megállapítására, hogy a kor
megállapításánál az első alkalommal nem téved-
tek-e.

viselőknél kell nyilatkoznok, melyik mandá-
tumot tartják meg.

PÁRIS, szeptember 17. Az esti lapok még
mindig élénken kommentálják a németorszá-
gi választások eredményeit. A Liberté feltű-
nést keltő cikkben ismerteti a németországi
pártok helyzetét, amelyeknek egymáshoz való
viszonyát nagyon bizonytalannak tartja. A
pártok felfogásából hiányzik a kohézió és a
birodalom sok problémája között mindössze
három van, amelyeknek kérdésében a pár-
tok egyetértenek. Ez a három kérdés: a len-
gyelországi korridor, a birodalom sziléziai ha-
tárainak megváltoztatása és a Young-tervezet
megsemmisítése.

Sziniiskola nyílik Aradon

Szeptember 29-én lesz a felvételi vizsga.

ARAD, szeptember 17. Az aradi városi
színház érdekes ujtást vezet be az idei szezon-
ban, amely újra lehetővé teszi azoknak, akik
komolyan készülnek a színészi pályára, hogy meg-
felelő szakképzettséggel rendelkező tanérek utba-
igazításai nyomán fejlesszék ki tehetségüket. A
színház sziniiskolát nyit, ahol a tanítványok elmé-
leti, ének- és táncoktatásban részesülnek. Az iskola
a Szinpártoló Egyesület felügyelete alatt jött lét-
re. A színház igazgatósága felhívja a jelentkezőket,
hogy a rendes hivatalos órák alatt jelenjenek meg a
színházi irodában. A sziniiskola felvételi vizsgája
szeptember 29-én lesz a téli színház színpadán.

Aradon él Szabó Dezső unokaöccse : Sublocotenent Szabó Paul

Hogyan lett a román hadsereg aktív tisztje az „Elsodort falu” Farczádi Palikájából — Szabó hadnagy ur ki szeretne kerülni a „macskakeresők” közül — „A katonatiszt nem nemzeti hős, hanem állami hivatalnok” — Csak a politikusok között vannak nemzetiségi differenciák

Beszélgetés „egy beteg faj utolsó sarjával”, aki majd kicsattan az egészségtől

ARAD, szeptember 17. — Szabó Pál hadnagy urat keresem.

A regáti tisztiszolga értelmetlenül bámul. — Nu stiu ungureste! (Nem tudok magyarul!)

Megértetem vele, hogy gazdájával szeretnék beszélni és a melaképi puccer eltűnik a „különbejáratu, csinosan butorozott szoba” ajtaján, amelyre névjegy van szegezve:

Sublocotenent Szabó Paul
Reg. inf. 93.

Arad

Pár perc múlva magas, erőteljes, szőke fiatalember invitál befelé. Bemutatkozás után:

— Ön Szabó Pál hadnagy, Szabó Dezső unokaöccse, Szabó (Farczádi) Jenő kézdívásárhelyi református lelkész fia?

A hadnagy ur leányos, finom arcú viharosan elpirul, világoskék gyermekszemében az ijedtséggel határos zavar vibrál. Határozottan azt a benyomást kelti, mint aki ludas valamiben és most leleplezték. Kínosan feszeng a székén, amikor ceruzát, blokkot veszek elő és látom rajta a néma könyörgést: „Jaj, ne bántson bácsi, én igazán nem tehetek róla, hogy Szabó Dezső író az édesapám testvéröccse.” Én azonban könyörtelenül megkezdem a gyóntatást.

— Nincs szándékomban önnek kellemetlenséget okozni, kedves hadnagy ur, de beláthatja, hogy a Philadelphia-kávéház nagy Coriolánusának unokaöccse, aki egyúttal aktív tisztje a román királyi hadseregnek és itt sétál az aradi uccákon, olyan érdekes személyiség, hogy nem kerülheti el az újságíró kíváncsi kérdéseit. Igérem, hogy kiméletes leszek és nem fog fájni az interjú. Arra kérem, feleljen őszintén, tartózkodás nélkül a kérdéseimre.

Szabó hadnagy ur kelletlenül válaszol:

— Önnek is be kell látnia, hogy én, mint a hadsereg aktív tisztje, kényes helyzetben vagyok éppen a magyarságom miatt és egy helytelenül visszaadott nyilatkozat talán a karrierembe kerülne.

— Vigyázni fogok hadnagy ur és kerülni igyekszem majd a kényes pontokat.

„Sötét szobában, bekötött szemmel, fekete macskát keresünk”

A tisztvizsga előtt sem lehetett izgatottabb a fiatal, szimpatikus hadnagy, mint amikor megkezdődött a „vallatás”. Ott ült előttem székén, kedves zavarral az „Elsodort falu” Farczádi Palikája, akit Szabó Dezső a regényben már fiatalon elpusztít és „egy beteg faj utolsó sarja”-ként aposztrofál. Sublocotenent Szabó Paulon egyáltalán nem látszik ez a degeneráltság. Arca majd kicsattan az egészségtől, magas, izmos teste hálékony, mint az acél. És bi-

zonyos, hogy az aradi garnizon egyik legdaliásabb tisztje. Diákkorában is a legjobb tornász volt. És szegény fiút Szabó Dezső már gyermekkorában a sirba fektette... Tul akarok lenni a nehezén és egyenesen odavágok a legkényesebb pontra:

— Már maga az a tény is furcsa, hogy egy tősgyökeres székely fiú aktív tisztje legyen a román nemzeti hadseregnek. Különösen érthetetlen azonban, hogy éppen Farczádi Szabó Jenő fia legyen az a tiszt, azé a Szabó Jenőé, aki Mille Coriolánus ellen a magyar fajiság legszertebb felháborodásával foglalt állást és nyíltlevelében támadta öccsét, aki Romániába akart átköltözni.

— Hogyan egyezteteti össze hadnagy ur — folytattam — édesapja álláspontjával és saját lelkiismeretével azt a lépést, hogy ilyen körülmények között a román nemzeti hadsereg kötelékébe lépett önként és hivatást érezve?

Szabó Pál elkomolyodott és amint válaszolt, gondosan megválogatott szavaiból látszott, hogy sokat és hosszasan töprengett már ezeken a dolgokon, amíg véleménye így kifomálódott:

— Az én világnézetem egészen más, mint az apámé és az ő heves ellenzése dacára léptem be a hadseregbe, pusztán az én önálló életfilozófiám ösztönzésére. Nem tagadom, nem is tagadhatom el magyarságomat, sőt büszke vagyok rá, de a fanatikus, minden meggondolástól távol álló, egészségtelen fajrajongás nem fér el az én generációm mentalitásában. Krishnamurtit, a jelenkor egyik legnagyobb gondolkodóját idézem, amikor azt mondja: „Az emberiség a legrémebb zűrzavarban tájékozatlanul és tanácstalanul ténferog. Sötét szobában, bekötött szemmel fekete macskát keresünk és ez a macska nincs is a szobában.” Hát én szeretnék kikerülni a macskakeresők közül és a szabad levegőre, világosságra vágyom.

„Miért zárjuk el fiaink elől a katonai pályát?”

— Már gyermekkoromban katonatiszt szerettem volna lenni és igazán nem én vagyok az oka, hogy Erdélyben a hadseregnek megváltozott a nemzetisége. A katonaság egyébként sem hazafias intézmény, hanem közbiztonsági szerv, a katonatiszt nem nemzeti hős, hanem állami hivatalnok. Már pedig az állami tisztviselők között nagyon sok van, aki a magyar nemzeti kisebbséghez tartozik. A hadseregben még kevesen vagyunk magyar hivatásos katonák, de hiszen a régi osztrák-magyar hadseregben is hány román nemzetiségű katonatiszt érvényesült nagyszerűen? Én mint román állampolgár, hű maradok az eskümhöz, pontosan eleget teszek kötelezettségeimnek, szeretem a

Tanító urak! Szentpétery-féle tankönyvek, taneszközök előnyösen Sándor Ferenc könyvüzletében.

hivatásomat és felelősségem meg vannak velem elégedve. Emellett magyar nemzeti érzéseim változatlanok és nem látom be, miért ne lehessen magyar nemzetiségű aktív tisztje is a román hadseregnek. Pályaválasztáskor a magamfajta fiatalember nincs túlságosan elkényeztetve és nem nagyon válogathat a kínálkozó életpályák között. Miért zárjuk el tehát ifjaink előtt a katonai pályát, ahol a magyar fiúk rátermettségükkel fogva is szép karriert tuthatnának meg?

Sublocotenent Szabó Paul már kellemesen szónokol, mintha védőbeszédet tartana a tekintetes közvélemény ítélőszéke előtt.

— Így tehát — folytatom a kizást — Szabó Dezsőt sem ítéli el, amiért Mille George akart lenni?

— Az már egészen más — vitázik a fiatal hadnagy. — A nagybátyám sértett hiuságból, nyereségvágyból, vagy mit tudom én milyen okokból kifolyólag kürtölte világgá bosszútervét. De én egy percig sem hittem (és ime nekem lett igazam), hogy Szabó Dezsőből valaha is Mille George és román író lehessen. Ő meg akarta alázni hálátlanul vélt nemzetét, míg én csak egyszerű, székely fiatalember vagyok, aki helyet keres az életben.

A katonaságnál nincs nemzetiségi kérdés

— Befejezésül beszéljen valamit arról, hogyan érzi magát a hadsereg kötelékében?

— Pompásan. Mindig olyan pályára vágytam, ahol sokat lehetek a szabad levegőn és sportszerű életmódot folytathatok. Itt aztán bőven van részem mozgásban, levegőben.

— Izé... És a magyarsága miatt nem...

— Soha! Pontos, kötelességtudó katona vagyok és felelősségem megbecsülnek érte. Egy pillanatig sem éreztem velem senki, hogy nem vagyok román nemzetiségű. Bajtársaimmal a legjobb viszonyban vagyok és higgye el szerkesztő ur, nemzetiségi differenciák csak a politikusok között vannak. A népnél az nem probléméma. Látom a bakáim között: egyik sem gyűlöli a másikat azért, mert az más nyelven beszél.

— Az ezredben tudják-e, hogy Ön Szabó-Mille Dezső unokaöccse?

— Csak egy-két fellebbvalóm, de azok se törődnek vele. Az irodalom és politika csak kevéssé érdekli őket. Katonák vagyunk.

Igaz a van Szabó hadnagy urnak! Katonák vagyunk és nem mi határozzuk meg, hogy melyik állam zászlója körül sorakozunk. Történelmi erők rángatnak bennünket, egyik Doppelreihéből a másikba. És mi masirozunk végtelen, kopár országutakon — a Halál felé...

Gárdos Sándor.

Letartóztatták a Baedergyár tolvaját

Az Hatszergyár egyik volt munkása követte el a fosztogatást

ARAD, szeptember 17. Még néhány héttel ezelőtt történt, hogy a Batthyány-uccában levő Baeder illatszergyár feljelentést tett a rendőrségen ismeretlen tettes ellen, aki állandóan megdézsmálja a gyár raktárát s nagymennyiségű pipereszappant s egyéb illatszereket emelt el onnan. A bünyügyi osztályon Bugariu Todor detektív vette kezébe az ügy kiderítését és különösen a gyár munkásait tartotta megfigyelés alatt. Megállapítást nyert azonban, hogy a fosztogató nem a gyár munkásai közül került ki, hanem a tettest Sztojka Miklós 37 esztendősz buzsáki lakos, volt Baeder-gyári, jelenleg Neuman-gyári munkás személyében sikerült leleplezni. Bugariu házkutatást tartott Sztojka lakásán, ahol nagymennyiségben talált illatszereket, amelyek a Baeder-gyárból származnak. Ezenkívül egy revolver is volt Sztojka lakásán hét tölténnyel. Sztojka kihallgatása alkalmával beismerte, hogy a megtalált holmikat valóban a Baeder-gyárból lopta el. Éjszakák folyamán osont be az általa jól ismert gyári raktárba, a honnan a könnyebben elvihető holmikat kis csomagokban szállította el. Letartóztatták és már ma délelőtt átkísérték az ügyészségre.

Minden filmkedvelő vágyainak netovábbja, a legszuggesztivebb filmjelenség, akinek játéka varázslat alatt tartja a közönséget:

GRETA GARBO

ma újabb s az eddigieknél is nagyobb hódítást fog tenni a mozirajongók között, mert ezuttal egy hangos filmben,

A CSÓK

c. drámában mutatkozik be, amelyet a következő mottószerű pár szó jellemez a legjobban:

„Egy asszony és három férfi”.

Ez a film a gyönyör, a szenvedély és az izgalmak filmje!

A CFR. végleg tönkre akarja tenni a romániai vágongyárakat

Redukálják a vággon- és mozdonyrendeléseket — Milyen következményei lehetnek a helytelen takarékoskodásnak? — A redukció súlyosan érintené az aradi Astrát — Kénytelen lenne 50 százalékkal leépíteni

Vigyázó László, az Astra-gyár vezérigazgatójának nyilatkozata

ARAD, szeptember 17. Bucuresti-i híradás azt a meglepő információt közli, hogy a kormány a CFR. vággonjavításai, valamint vággon- és mozdonyrendeléseire előirányzott összeget redukálni akarja. Az értesülés szerint a kormány eddig 1600 millió lej értékben tett rendeléseket az ország négy vággongyárára, a Resicánál, az aradi Astra-nál, a Romloco vággongyárnál és a szatmári Unió-műveknél. Ezt az összeget a kormány 920 millió lejre, tehát majdnem felére szállítaná le és ebből az összegből is 200 millió lej van előirányozva külföldi érdekeltségeknél eszközölendő rendelésekre. Amennyiben a híradás az igazságnak megfelelő, ez azt jelentené, hogy a belföldi vággongyárak mindössze 720 millió lejnyi megrendelést kapnának, ami még az eredeti összeg ötven százalékánál is kevesebb. Vággongyáraink esze rint teljes üzemüket több mint 50 százalékban lennének kénytelenek leépíteni. A nagyfontosságú kérdésben az *Aradi Közlöny* munkatársa fölkereste **Vigyázó Lászlót**, az aradi „Astra”-gyár vezérigazgatóját, aki a következőkben egészítette ki információinkat:

— Annak ellenére — mondotta a vezérigazgató, — hogy én is kaptam információkat

a kormánynak arról a szándékáról, hogy a vággongyáraknál eszközölt rendelkezéseit csökkentse, nem tartom valószínűnek, hogy ez a redukció, mely *létalapjaiban a lehető legsúlyosabban érintené a romániai vággongyárakat* és így elsősorban Resicát és az aradi Astrát, amelyek az ország legnagyobb üzemei, bekövetkezzen. Valószínűtlen ez a redukció azért, mert a nemzeti-parasztpárti kormány alig egy évvel ezelőtt kötötte azt a megállapodást a vággongyárakkal, kétoldali szerződés alapján, öt évre.

— A bucaresti-i híradás adatai tévesek, mert a vággongyárak szerződése nem 1600 millió, hanem egy milliárd lejről szól. Ezt a szerződést néhány évvel ezelőtt, az *Averescu*-kormány és a vággongyárak között létrejött megállapodás felbontásával kötötte a jelenlegi kormány. A szerződésben valóban szó van arról, hogy a CFR.-nek joga van az egy milliárd lejből külföldi megrendeléseket is eszközölni, ezt a jogát a CFR. azonban soha nem érvényesítette és így nem látom valószínűnek, hogy a jövőben külföldről rendeljen, a honi ipar rovására. A mi a redukciót illeti, engem úgy informáltak, hogy a kormány a jövő évi költségvetésben akarná redukálni ezt a kiadást.

Mi az Odol?

Az Odol nem a szó közönséges értelmében, vett szájvíz hanem kellemes antiseptikum, amelynek mindennapi használata állandóan tiszta és friss lehelletet biztosít. Erősen fertőtlenítő hatása megakadályozza azon erjedést és rothadást okozó anyagok kifejlődését, amelyek fogainkat beteggé és ruttá teszik. Az Odol szép és egészséges fogakhoz és ezáltal életörömhöz és életkedvhez juttat.

A város fogja kezelni az aradi színház bevételeit

Csak úgy látszik biztosítottak a szezon sima menete — A város inkább lemond követeléséről a színházzal szemben, csak hogy a színészek megkaphassák pénzüket — **Dr. Velcsov Géza nyilatkozik**

ARAD, szeptember 17. A város vezetősége a folyamatban levő költségvetési és más sürgős munkálatok miatt még nem jutott hozzá, hogy az aradi színház ügyével foglalkozzon. A permanens-bizottság tegnapi ülésén került először szóba a színház kérdése és elsősorban megállapították azt, hogy a színügyi-bizottság fogja letárgyalni a színházi szerződés ügyét. Ezután szóba került az is, milyen álláspontot foglaljon el a város a színházzal szemben. A város vezetősége e tekintetben arra a határozott álláspontra jutott, hogy feltétlenül szükségesnek tartja, miszerint a színház bevételeit a város kezelje. Csak így látja biztosítottak a város a szezon sima menetét és azt, hogy a személyzet pontosan megkapja illetményeit.

Az *Aradi Közlöny* munkatársa beszélgetést folytatott a színház kérdésében úgy **Lúta Cornél** dr. polgármesterrel, mint **Velcsov Géza** dr. helyettes polgármesterrel. Mindketten

leszögezték, hogy a város ragaszkodik ahhoz, hogy a színház bevételeit kezelje. Feltettük azután azt a kérdést, hogy nem hátrányos-e a városi kezelés a színház személyzetére nézve, miután kilátás lehet arra, hogy a jövedelemből a város elsősorban magát fogja kifizetni és csak másodsorban jönnének a színészek és a személyzet. Erre nézve **Velcsov dr.** adta meg a feleletet.

— Már a tavalyi szezonban bízonyította a város, — mondotta **Velcsov** — hogy inkább lemondott követelése egy részéről, csak hogy a színészeknek juttasson pénzt. Legyenek nyugodtak, szükség esetén a város az idén is meghozza ezt az áldozatot.

A színházi bér kérdésében még nem történt döntés. Beavatott forrásból nyert információk szerint arra kevés remény van, hogy a város a színház bérét leszállítsa, ehelyett azonban módot keres arra, hogy támogassa a színházat és hozzájáruljon annak fenntartásához.

MIRJAM és MAKZOR a nagy ünnepekre olcsón **Sándor Ferenc**nél.

Rothermere Lord kiküldöttje Budapesten

A lord koszorút küldött a Kossuth-mauzoleumra — Nagyarányu Kossuth-ünnepség készül Budapesten

BUDAPEST, szeptember 7. Ma délelőtt Budapestre érkezett **Rothermere lord** kiküldöttje, aki magával hozta Londonból a lord hatalmas koszorúját, amelyet szeptember 19-én délelőtt 11 órakor helyeznek el ünnepélyes keretek között a kerepesi-uti temetőben lévő Kossuth-mauzoleumban. A koszorún a következő felirat áll: „In admiration of Kossuth — Rothermere.” Kossuth Lajos születésének évfordulóján Budapest székesfőváros és a magyar vidék is kikéri részét az emlékezésből. A magyar főváros törvényhatósági bizottságának nevében dr. **Némethy Béla** helyezte koszorút, de koszorút hoznak vidéki törvényhatóságok és egyesületek is. Ez alkalommal Budapestre érkeznek Hajdumegye ezertagú küldöttsége, valamint a debreceni Kossuth-dalárda. Politikai beszédet az évfordulón nem tartanak.

A strand építésének munkálataival a város csökkenti a munkanélküliséget

ARAD, szeptember 30. **Lutai Cornél** dr. polgármester ma délután **Velcsov Géza** dr. alpolgármesterrel megtekintette azt a területet, ahol az új strand felépül. Megállapodtak abban, hogy már az őszi folyamán befejezik a bazének ásását, a terület kiegyenlítését, valamint az egyéb földmunkálatokat. Ezzel a város hozzájárul a nagymérvű munkanélküliség csökkentéséhez, miután számos munkanélkülit tud a strandmunkálatoknál foglalkoztatni. Az őszi szezon folyamán sor kerül a strandnak a Maros felé eső oldala kikövezésére, valamint a Fa-uca felőli rész kiaszfalozására is. Különösen az utóbbi munkálatot tartja fontosnak a város, miután állandó autóbusszközlekedés lesz a város minden része és a strand között.

„Csehország ravasz és csalárd módon elrabolt kisebbségekből áll”

Egy olasz lap feltűnést keltő támadása Csehszlovákia ellen — A prágai olaszellenes tüntetések következményei

RÓMA, szeptember 17. Az *Infero D'Italia* a prágai olaszellenes tüntetésekkel kapcsolatosan nagy cikket ír, amelyben a következően aposztrofálja Csehszlovákiát:

— Megdöbbenő, hogy egy olyan ország, amely ravasz és csalárd módon elrabolt kisebbségekből áll, a szabadságjogok bajnokának adja ki magát.

A cikkben foglalt vád illusztrálására felhívja a lap, hogy Csehszlovákia magának köveletelje a rutén-földet, holott ehhez nem volt történelmi joga. Ez az egész akció Magyarország elszigetelésére irányult.

Az aradi mozik mai műsora

CENTRAL, Premier. A Metro Goldwyn-gyár legszebb hangos produktuma. A **CSÖK**. Főszerepben a világ legünnepeltebb filmdivája: **Greta Garbo**, a férfi főszerepben: **Conrad Nagel**. Ez a film a gyönyör, a szenvedély és az izgalmak filmje. Előadások 5, 7 és 9 órakor kezdődnek. Kezdekör az ajtók bezáratnak.

SELECT, 5, 7 és 9 órakor: **SENKI GYERMEKEI**. Dráma a Habsburg-ház történetéből, a főszerepekben: **Xenia Desni**, **Olga Tschechova** és **Wilhelm Diegelmann**.

ELITE, 5, 7 és 9 órakor. Utoljára. **TITOKZATOS KASTÉLY**. Nagyszabású kalanddráma, főszerepben a közkedvelt **Harry Piel**.

GRADISTE, 7 és 9 órakor. Utoljára. **ÖRÖK SZERELEM**. Dráma, a főszerepekben **Camilla Horn** és **John Barrymore**.

H I R E K

Arad illata

Minden városnak meg van a jellemző levegője, amely éppen olyan különös, éppen olyan érdekes, éppen olyan egyéni, mint a szépasszonyok vagy kevésbé szépasszonyok parfümjé. Vannak parfümök, de talán az is lehetséges, hogy minden parfüm olyan, amelynek illata örökké bennünk marad, mint reális belénkrögződése mindennek, amit ez az illat egyszer kiváltott belőlünk. Jelent szerelmet, amely elmúlt, egy forró színházi estét, amely szintén elmúlt, sikert és vereséget, átkozódást és imát, mintent, ami elmúlt, de amely egyszer visszatér, mert az életben minden visszatér.

Egészen így van a városok szagával. És egészen így, különösképen így van ez Arad szagával. Aradon egy évtizede nem változott a levegő. Mert azt hiszem, ennyi az ideje annak, hogy először indultam terepszemlélre a Baross-parkban. A Baross-parkban sok volt a grupp, sok volt a lány, sok volt a kacagás. Igaz, hogy akkor még vidámabban kacagtak az emberek. Kevésbé voltak tépettek a szívek. Kevésbé esettek az egzisztenciák.

Tíz évet fordult az idő kereké és én újra elmentem a Baross-parkba. És minden megváltozott: az arcokon keserűbb lett a mosoly. De egy megmaradt a Baross-park fölött: Arad illata, amely úgy áradt akkor is szerte, mint egy szépasszony ruhájából a parfüm. Ugyanaz az illat, amely akkor is a park fölött lebegett, Arad fölött.

És most újra eljöttem. Első utam a Baross-park. Ugyanaz az illat, ugyanaz az aradi, speciálisan aradi, csakis aradi levegő. A park csoportjai szebbek, kivirágzottabbak. Az arcokon a krízis, a cégtáblákon krízis, borzalmas krízis a levegőben és az időben. De itt él, mint megváltozhatatlan és örökké Arad fölött lebegő illat: Arad parfümjé. Ami reális és ami feikelti bennünk mindazt, ami elmúlt és amivel valaha egyénítettünk.

És ez az a szag, a parfüm, amin gondolkodni sem kell, csak szívni, szívni, amíg egészen tele nem szívta magát az ember. (—lay.)

— A királyi család tagjai résztvesznek az októberi manőveren. Bucurestiből jelentik: A hadügyminisztérium intézkedései következtében a hét végére elkészül valamennyi katonai törvényjavaslat, amelyeket már a jövő törvényhozás elé terjesztenek. A törvényjavaslatok jövő héten kerülnek a legfőbb törvényelőkészítő bizottság elé jóváhagyás végett. Elkészült az októberi manőver tervezete is, amelyet vesz majd a királyi család és számos külföldi vendég is. A hadügyminisztérium ezenkívül elkészítette az október elsejei előléptetések és áthelyezések listáját. A listát már szeptember 25-én publikálják, hogy az áthelyezetteknek idejük legyen az előkészületeket megtenni.

— Beteg Ileana hercegnő. Bucurestiből jelentik: A királyi ház orvosának közleménye szerint, Ileana hercegnő erős reumatikus fájdalmakkal megbetegedett. A hercegnő állapota javult és láza csökkent.

— Elkészült a liberális manifesztum. Bucurestiből jelentik: Ma elkészült a liberális manifesztum, amelyet Duca, Franasovici és Tatarescu, a párt szűkebb végrehajtó bizottsága, fog felülvizsgálni.

Fehérneműek

Mariora Fischer

Str. Bratianu 2. (Minortia-palota)
Női és férfi fehérneműk, v. m. ággyarnitúrák készítését hozott anyagból is vállalom.

— Vass József zászlószöge. Köszegeiről jelentik: Szerdahelyen szeptember 7-én volt az ottani tűzoltóság zászlószentelése, amelyen dr. Vass József, az elhunyt miniszter is zászlószöveget verekelt. 230 zászlószög beverése sikerült, csak Vass József miniszteré tört le. Másnapra virradó éjszaka Vass József váratlanul elhunyt. Vass József hagyatékában egyébként 68 ezer elintézett levelet találtak, amelyek jórészt ő maga válaszolt, de igen sok levélen volt megjegyzése a válasz megadását és elintézését illetően.

Magyarországot a tót kisebbség elnyomásával vádolják

Interpelláció a csehszlovák parlamentben — „Az interpelláció célja a csehországi magyar kisebbség elnyomásának előmozdítása volt”.

PRÁGA, szeptember 17. Ivánka a Milán nemzeti demokrata képviselő, a képviselőház mai ülésén tót képviselők által aláírt interpellációt terjesztett a kormány elé. Az interpelláció foglalkozik a magyarországi tóttság helyzetével és csodálkozásának ad kifejezést, hogy a kormány hajlandó tűrni a magyarországi tótok teljes elnyomását és nem él reaktorzióval. Szülő Gézai nyitalkozik a Prágai Magyar Hírlapnak az ügyben és kifejti, hogy az interpelláció célja nem az volt.

— Maniu Gyula repülőgépen elutazott a fővárosból. Bucurestiből jelentik: Maniu Gyula miniszterelnök ma délután katonai repülőgépen, melyet Olteanu főhadnagy vezetett, a dunai hadiblokkok meglátogatására utazott. Innen a miniszterelnök Constantaba megy és meglátogatja Spodrea admirális kalauzolása mellett az olasz hajókat.

— Nem kell személyesen jelentkezni az utlevezéért a prefekturán. Az aradmegyei prefektúra felhívja a megyei utlevezéket, ne jöjjenek be személyesen Aradra utlevezéért, csak rendkívül indokolt esetben, mint például hirtelen halál esete. Ezt azonban hatósági bizonyítvánnyal igazolniuk kell. Más címen soron kívül senki sem kaphatja meg sürgősen utlevezését, hanem be kell várni, míg a prefektúra az illetékes községhez küldi és ott veheti át.

— Baptista-kongresszus Aradon. Ma délután megjelent Marsieu Iustin dr. megyei prefektusnál Ungureanu, az aradi baptista hitközség titkára, aki bejelentette, hogy a baptisták október hónap elején kongresszust tartanak Aradon és a prefektus intervencióját kéri, hogy erre a célra megkaphassák az aradi Kulturpalota nagytermét. Marsieu dr. tanulmányozni fogja a kérdést.

MÉRLEGKÉPES KONYVELŐ,

román, magyar, német levező, géplíró, önálló munkaeső,
aki kaucióval rendelkezik, állást keres!!
Cím az Aradi Közlöny kiadójában 8848

— Óriási érdeklődés nyilvánul meg a marosvécsi szőnyegszövőtelep aradi kiállítására. A Kulturpalota kisterme állandóan zsúfolva van látogatókkal, akik elragadtatva szemlélik a szebbnél-szebb szőnyegeket. A nagy érdeklődés arra indította a rendezőseget, hogy a kiállítás tartamát hétfőig meghosszabbítsa.

— Reicher Jenő hírlapíró sikeres vakbélműtétet hajtottak végre. Az aradi újságíró-társadalom egyik kiváló tagja dr. Reicher Jenő hírlapíró, tegnapelőtt hirtelen vakbélfájdalmakat érzett. Dr. Roth Marcell egyetemi magántanár nyomban műtétet hajtott végre rajta a Terapia-szanatóriumban. A műtét kitűnően sikerült, olyannyira, hogy dr. Reicher Jenő ma már lázmentesen várja, hogy mikor hagyhatja el a sanatóriumot.

— Halálos autószerencsétlenség a bajorországi hadgyakorlatokon. Berlinből jelentik: A felsőbajorországi hadgyakorlatokon egy katonát szállító teherautó felborult. A szerencsétlenségnek egy halottja és három súlyos sebesültje van.

— Felbontják a Steward-szerződést. Bucurestiből jelentik: Averescu tábornok gyengélkedik s ezért kérte az urakodót, hogy tervezett audienciáját néhány nappal elhalasztassa. Argetoianu a napokban utazik külföldre. A közmunkaügyi minisztériumban ma értekezlet volt a Steward-szerződés ügyében. Valószínű, hogy elfogadják a jogi szakértő véleményét és a szerződést felbontják.

— Szabadlára helyezték Hausmann Fülöpöt. Bécsből jelentik: Hausmann Fülöp apagyilkos, akinek ügye annakidején nagy feltűnést keltett és akit a törvényszék négyesztendei fegyházbüntetéssel sújtott és büntetésének felét már kitöltötte, népközelem folytán ma szabadlára került.

— Japán elfogadja a londoni flottaegyezményt. Tokióból jelentik: A japán állami tanács a külön bizottságnak a londoni flottaegyezmény elfogadását ajánlotta.

hogy a magyarországi tótok helyzetén segítsen, hanem az.

— felvidéki magyar kisebbség elnyomását előmozdítsa.

A cikk kifejti azután, hogy a csabai tótok 150 évvel ezelőtt telepedtek le, teljes szabadságot élveztek és ennek legjobb bizonyítéka, hogy mindig sokkal jobb dolguk volt és van még ma is, mint a szlovák állam tót lakosságának.

Meghalt az orvostudomány hőse

Utolsó pillanatáig tanulmányozta gyógyíthatatlan betegségét egy angol orvos.

LONDON, szeptember 17. A napokban elhunyt Londonban Leonard P. Mark orvosprofesszor, akit tragikus halála az orvostudomány hőségé avatott. A professzor huszonhat évvel ezelőtt, 30 éves korában a szörnyű acromegáliába esett, amely betegségnek az a lényege, hogy az agykéreg alatt daganat képződik s ez azután olyan hatást vált ki a szervezetben, hogy a csontok, különösen a végtagok csontjai, túlnövekedésnek indulnak. A csontoknak ezt a rendellenes megnagyobbodását különböző fájdalmas elváltozások követik s végül is szívbénulás következtében beáll a halál. A legszörnyűbb ebben a betegségben az, hogy évtizedekig elhúzódik és a beteg rettentő kínokat szenved el.

Mark professzor, amikor rájött, hogy milyen tragikus betegséget szerzett, tisztában volt azzal, hogy halálra van ítélve, mert az orvosi tudomány mai állása mellett ez a betegség gyógyíthatatlan. Ezért lemondott a nősüléről, a hírnévről és a gazdagságról és teljesen betegségre tanulmányozására fordította figyelmét. Hosszu évek múltán, amikor szervezete már annyira elváltozott, hogy tollat sem bírt venni a kezébe, kartársainak diktálta le az érzéseit és betegsége tüneteit. Hónapról-hónapra fényképezte magát s ez a hatalmas fényképgyűjtemény most tudományos szempontból igen nagy értékkel bír. Maga Mark sem gondolta, hogy 35 éven keresztül fog tartani betegsége s már évekkel ezelőtt stoikus megnyugvással elkészült a halálra. Szíve akkor mondta fel a szolgálatot, amikor tudományos művét csaknem befejezte. A mi utolsó fejezetét most kartársai fogják megírni, akik mindvégig mellette álltak. Mark professzort az angol orvosi társadalom a maga halottjának tekinti.

— Megszűnik a Carpati Express. Bucurestiből jelentik: A CFR takarékosági politikája, amely a legutóbbi hónapokban az összes vonalakon igen fontos vonatiáratokat vont ki a forgalomból, most az államvasutak egyik legmodernebb vonatát szünteti be, amellyel eddig a CFR a külföld előtt is dicsekedhetett. A nem is olyan régen beállított Carpati vonatot szünteti be legújabb rendeltével a CFR. Ez a járat pénteken szeptember 19-én indul utoljára Bucurestiből Brassóba és szeptember 20-án Brassóból Bucurestibe.

Meghívó.

Paulis hegyközség közgyűlése
1. évi szeptember hó 21-én, délelőtt 11 órakor a község háza tanácstermében lesz megtartva, amelyre a szülősgazda urak tisztelettel meghívóznak.

Tárgysorozat: A ezüreti idő megállapítása.
Költségvetés tárgyalása.

Paulis Hegyközség.

— Koldulási engedélyt kértek a győri munkanélküliek. Győrből jelentik: 800 győri munkanélküli a város polgármesterétől koldulási engedélyt kért. A polgármester a kérelmet elutasította, de egyben intézkedett, hogy a munkanélküliek természetbeni segílyt kapjanak, sőt a város kölcsönt is utalt ki részükre, melyet csak akkor kell visszafizetniük, ha álláshoz jutnak.

Elárverezték a Palkovits-vendéglő berendezését

ARAD, szeptember 17. Néhány héttel ezelőtt egy évtizedes multtal bíró aradi vendéglő tulajdonosa, Palkovits András zárta be üzletének ajtaját. Palkovits Andrást mindenki szorgalmas embernek ismerte és így általános feltűnést keltett a vendéglő bezárása, amelynek okaira nézve Palkovits a következő felvilágosítást adta:

A vendéglős előadása szerint öt évre bérelte ki a Széchenyi-ucca sarkán levő helyiséget a ház tulajdonosától, a szepeni Albina-banktól évi 390.000 lej bérösszegért. Az utóbbi dekonjunkturális évek alatt az üzlet oly rosszul ment, hogy képtelen volt elviselni a magas házbért és ezért kérte annak leszállítását. A kérése nem talált meghallgatásra, bár ugyanekkor a többi bérlőknek az Albina-bank 20—40 százalékkal redukálta a szerződésben megjelölt házbérösszeget. Miután a magas házbérrel magas illetékek is jártak, Palkovits végül kénytelen volt bezárni üzletét.

A vendéglő berendezését lefoglalták a hátralékos házbér fejében és ma délután került sor az árverésre, amelyen természetesen megjelentek az árverési hiénák is abban a reményben, hogy esetleg sikerül potom pénzen megszerezni a berendezést. A mintegy 600.000 lejt érő berendezés kikiáltási ára 100.000 lej volt. Rövid licitálás után 145.000 lejért a Flora likörgyár vette meg a berendezést. Az összegből először a 99 ezer lejes adóhátralék került kifizetésre, úgy, hogy a költségek levonása után nem kerül ki a 116.000 lejes házbérhátralék.

— **Vörös nadrágot kell viselniük a francia tábornokoknak.** Párisból jelentik: Maginot francia hadügyminiszternek a legutóbbi hadgyakorlaton nem tetszett a tábornokok egyenruhája, amelyek szerinte nem elég diszések. Ezért elrendelte, hogy a generálisok ezentúl vörös nadrágot kötelesek hordani.

— **Az életmentő mosoly.** Londonból jelentik: A broadmoori kórház elmeosztályán meghalt egy William Harwy Townshend nevű ember, aki valamikor merényletet akart elkövetni Gladstone angol miniszterelnök ellen. A merényletet csak azért nem hajtotta végre, mert a miniszterelnök a döntő pillanatban elmosolyogta magát. Townshendnek, aki jómódu dobozkészítő mester volt, 1893-ban az a rögeszméje támadt, hogy nagy szolgálatot tenne hazájának, ha megszabadítaná Gladstone-tól, aki akkoriban negyedszer lett a brit birodalom miniszterelnöke. Townshend fenyegető levelet írt a miniszterelnöknek, majd Londonba utazott, ahol napokon keresztül ólálkodott töltött revolverrel a miniszterelnökségi palota előtt. Elfogták és bíróság elé állították. A tárgyaláson elmondotta, hogy egyszer már módjában állott volna lelőni a miniszterelnököt. A revolvért már ki is vette zsebéből s ráemelte Gladstone-ra, aki háttal állt hozzá, amikor a miniszterelnök hirtelen hátrafordult és mosolyogva ránézett. Ez a mosoly olyan rokonszenves lett neki, hogy nem volt szíve elsűtni a fegyvert. Ennek a véletlen mosolynak köszönhető Gladstone, hogy életben maradt. Townshendet a bírósági orvosszakértők gyógyíthatatlan elmebetegnek minősítették és kórházba zárták.

— **Asztma és szívbetegség,** mell- és tüdőbaj, görvély- és angolkór, pajzsmirigynagyobbodás és golyvaképződés eseteiben a természetes „Ferenc József” keserűviz a gyomor és belek működését kitűnően szabályozza. Európai és amerikai klinikusok sorvadásos egyéneknek tapasztalták, hogy a betegség kezdetén jelentkező székrekedések a „Ferenc József” víz használata folytán lényegesen enyhültek. A „Ferenc József” keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— **Családi tragédia Csongrádon.** Csongrádról jelentik: Gyovai Gergely gazdálkodó anyagi kérdések elintézése miatt szóváhátsba elegyedett feleségével. A veszekedés hevében Gyovai Gergely konyhakést ragadott és azzal felholtra szurkálta feleségét, majd anyja udvarán felakasztotta magát és meghalt.

Háromévi moratóriumot kér a fizetésképtelen Aradhegyaljai Takarékpénztár

Vasárnap tartanak értekezletet a bank betétesei — Egy millió lejjel aktív a pénzügyintézet — A fizetésképtelenség érdekes előzményei

ARAD, szeptember 17. Vasárnap tartanak ülést a gyoroki Aradhegyaljai Takarékpénztár betétesei, hogy megbeszéljék a teendőket a bank ismeretes fizetésképtelenségével kapcsolatban. A fizetésképtelenségnek igen érdekes előzményei vannak. A huszonhat évvel ezelőtt alapított pénzügyintézet részvénytöbbsége Székely Árpád vezérigazgató kezében van, aki az utóbbi időben agyvérzésben megbetegedett. Dacára annak, hogy állapota javult, még mindig nem volt képes a bank ügyeinek vezetését átvenni. A pénzügyintézet ellenfelei ezt a lélektani pillanatot ragadták meg olyan hírek terjesztésére, amelyek a pénzügyintézetet fizetésképtelenné állították be.

A betétesek sietve keresték fel a bankot, a mely az utóbbi időben legalább három millió lejt fizetett vissza hitelezőinek. Miután a kisközségnek kihelyezett összeget nem lehetett a megkívánt tempóban mozgósítani, a bank vezetősége beszüntette fizetését. Az igazgatóság

— **A személyazonossági igazolványok problémája.** A város vezetősége még most sincs tisztában azzal, hogyan történik meg az új személyazonossági igazolványok szétosztása. Mint mai számunkban megírtuk, az igazolvány egyszersmind választási igazolvány is. A közigazgatási törvény értelmében mindenkinek személyazonossági igazolvánnyal kell rendelkeznie. Ezzel szemben választási igazolványt csak állampolgárok kaphatnak. A város vezetőségének álláspontja szerint, kizárólag állampolgárok kaphatják meg az új fényképes személyazonossági igazolványt. A külföldi állampolgárok a részükre kiállított tartózkodási engedéllyel igazolhatják magukat bármikor. Azokra nézve viszont, akik nem tekinthetők külföldieknek és csak tévedésből, vagy más okból maradtak ki az állampolgárok listájából, a város külön utasítást fog kérni a belügyminisztériumtól, amely így eldönti az aradi közigazgatási hatóságokat hetek óta foglalkoztató problémát.

— **A mozikközönség figyelmébe.** A napilapok moziműsoraiból, valamint külön közzétett értesítésből is tudomására jutott már a közönségnek, hogy a Central-mozgóban az esti előadások újra 9 órakor kezdődnek. Ezzel kapcsolatban szükségesnek tartja a vezetőség mindekit figyelmeztetni, hogy a nevezett filmszínházban az előadások megkezdésekor az ajtókat bezárják, miért is a saját érdekében jár el, aki a kifűzött időpontig elfoglalja helyét a nézőtérben.

— **„Wizo”.** Kedden délután tartotta meg a „Wizo” választmányi gyűlését Anhaltzer Ignác elnökletével, amelyen ezévi programját beszélt meg. A program értékes és változatos lesz. A vezetőség ezúton is kéri Wizo-testvéreit, hogy első előadásukon, mely október 21-én lesz, minél nagyobb számban megjelenni sziveskedjenek.

— **Szombat este 8 órai kezdettel kedves mulatságot rendez az aradi református nőegylet,** a régi Vadember összes helyiségeiben. A mulatság szüreti jellegű lesz, a békebeli szüreti mulatságok összes attrakcióival. Lesz szőlőlopás, csöszökkel felszerelve, kabaré, olcsó konyha, kitűnő hegyaljai borok. A konyhát a nőegylet hölgytagjai vezetik, valamint a jótékony hölgyek végzik a kiszolgálást is. Esetleges tévedések elkerülése végett közöljük, hogy a mulatságot nem vasárnap este tartják meg, mint az névesen elterjedt, hanem szombat este 8 órai kezdettel.

— **Látogatás Zita királynénál és Ottó extrónörökénél.** A biharmegyei angol összeköttetései, Dr. Ketzó Jenőt és Kövér Gusztávot a váradai kormánylap tyuktolvajoknak nevezte el; Az Erdélyi Földhitelezet, avagy hogy is állunk azzal a Gyárfás-László-féle kometikával? Németh Kálmán beperelte a bányász Magyar Pártot és más szenzációs cikkeket hoz az Erdélyi Futár friss száma. Szögyényi Kiss Endre lapja ezúttal is élénk, változatos és érdekes. Az Erdélyi Futár szept. 16. kiad.

vasárnapra hívta össze a nagyobb betéteseket, hogy a kiegyezés módjait megtárgyalják. A pénzügyintézet három éves moratóriumot kér hitelezőitől és ezen idő alatt teljes összegben kifizetné tartozását, ami annál inkább lehetséges, mert a pénzügyintézet tulajdonképpen egy millió lejjel aktív. A betétek összege 6 millió 900 ezer lej, ezzel szemben váltón 8 millió. folyószámlán pedig két millió künnlevősége van a pénzügyintézetnek.

Az Aradhegyaljai Takarékpénztár igazgatósága azt is felajánlotta a hitelezőknek, hogy ingatlanait, amely székházából, öt házból és két szőlőtől áll, követelésükkel vásárolják meg. A gyoroki bank fizetésképtelenségénél négy aradi pénzügyintézet is érdekelt, ezeknek követelése azonban biztosítva van. Amennyiben a betétesek vasárnapi értekezlete a moratórium mellett fog dönteni, úgy meg van a lehetősége annak, hogy a pénzügyintézet továbbra is fennmaradjon.

Diktátort jövendől Németországnak egy hindu jós

BERLIN, szeptember 17. A főváros szenzációja Terfren Saila hindu alvajáró, aki annakidején megjósolta Mussolini diktatúráját és Károly király visszatérését Romániába. A hindu alvajáró jóslata szerint Németországban az új parlament megnyitása után egy képviselő meghal és aki ezt követni fogja, az lesz Németország diktátora.

A jós 1931-re balkáni háborút jósol, amely azonban nem fog világháborúvá elfajulni. Németország olyan fegyvert fog feltalálni, amelylyel szemben hadat viselni lehetetlen.

Pirandello elmenekült Európából, ahol a csecsemők is hosszú szakállal születnek

Pirandello Genuában hajóra szállt és átvitorlázott Amerikába. A New-York Herald most intervjút közöl Pirandellótól. Az intervjuban a híres olasz színpadi szerző a következőket mondotta:

— Nem bírtam már Európában, amely teljesen kihűlt. Az óvilágban ma már elviselhetetlen az élet. A háború előtt még volt Európában egy fiatal generáció, amelynek tagjai csakugyan fiatalok voltak, fiatalok akartak maradni és fiatalosan akartak gondolkodni. Ma már eltűnt a fiatalság Európából, a csecsemők is hosszú szakállal születnek. Menedéket keresek Amerikában, ahová úgy érkeztem, hogy felégettem magam mögött mindent. Római villámot is eladtam és minden pénzemet felosztottam három gyermekem közt.

— Legutóbbára hosszabb időt töltöttem Londonban. Ott csak egyetlen fiatalemberrel találkoztam és ez Bernard Shaw volt. Egyébként úgy éreztem magam az angol fővárosban, mintha holttestek között botorkálnék. Valamennyi színigazgató kért tőlem darabot, de mindannyian arra kértek, hogy a husz-harminc évvel ezelőtt megírt darabjaim közül adjak át nekik egyet-egyet. Amerikában mások az emberek, — minden színigazgató azt kérdezi tőlem, hogy van-e valami új dolgom. A Schobert-tröszt elnöke például négy darabomat vásárolta meg, négy olyan darabomat, amelyeket még sem írtam. Azonnal színpadrahozhatja, mihelyt megírtam őket. Azt hiszem, csak Amerikában érezhetem jól magam, ahol épen olyan fiatalok az emberek, mint amilyen fiatal én vagyok. Fűtyülök az emlékművemre, ha én akkor már halott vagyok. Kedvesebb a számomra a legnagyobb színpadi bukás is, ha arról még az életben tudomást szerezhetek, mint egy csomóban akár ezer babérkoszoru is, amelyeket a halás utódok a síromra helyeznek. Nem akarok többé visszamenni Európába itt. Amerikában akarom lenni egész — fiatalágommal.

Őskori leletek Aradmegyében

Székudvar, Varsánd és Józshely közelében ásásokat végez dr. Rosca kolozsvári egyetemi tanár — Dr. Marsieu prefektus elősegíti a tudományos munkát —

Őkori temető Varsánd mellett

ARAD, szeptember 17. Ma délután dr. Rosca kolozsvári egyetemi tanár és dr. Nichi Lázár, az aradi kulturpalota igazgatója megjelentek dr. Marsieu Iustin megyei prefektusnál, hogy támogatását kérjék az általuk megindított aradmegyei ásásokhoz. Az eddigi munkálatok során már sikerült is történelmi szempontból értékes régiségeket és őskori leleteket napvilágra hozni. Jelenleg Székudvar környékén a „Traian-árkot” ássák ki és Józshely község mellett szintén őskori emlékeket hoznak napvilágra a munkálatok. Ujabban Var-

sánd mellett sikerült a kutatóknak egy őkori temetőre bukkanniok és most annak feltárását kezdik meg. Az egyetemi professzor, aki a munkálatokat vezeti, arra kérte a prefektust, interveniáljon, hogy a közigazgatási hatóságok nyújtsanak segédkezet a kutatások gyors és zavartalan lefolytatására. Marsieu Iustin dr. megígérte a kérés teljesítését és kijelentette, hogy már a holnapi délelőtti folyamán intézkedik aziránt, hogy az ásások mindenütt zavartalanul folyhassanak.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Állatvédő rendelet, amely súlyosan sérti a gazdák érdekeit

A kormányzás rendeleto szerint 20 kilométernél nagyobb távolságra nem szabad az állatokat vásárra hajtani, hanem szállítani kell

ARAD, szeptember 17. A femesvári tartományi kormányzásnál az állategészségügyi hivatalnál úgy látszik nem tudják, hogy mint a gabonának, úgy az állatoknak is nagyon leest az ára és a gazdáknak már ez a kereseti forrása is megszűnt. Olyan rendeletet adtak ki, amely megvédi az állatokat, de nálunk a gazdák súlyos megnyomorítása nélkül végre nem hajtható.

A rendelet, amely megérkezett az aradi prefekturára, kimondja, hogy 20 kilométernél nagyobb távolságra nem szabad vásárra hajtani jóságokat lábón, hanem szállítani kell, vagy szekéren vagy teherautóval, esetleg vasuton. Már most az aradi vásárra nem tud Pécska és többi husz kilométernél nagyobb távolságra lévő község állatokat behajtani, hanem azt be

kell szállítani oly módon, hogy azt a tartományi kormányzás előírja. Hogy honnan vegyen pénzt az a gazda, aki néhány disznót, lovat vagy egy tehenet akar behajtani, hogy vasuton vagy teherautón szállítsa be a vásárra, arról nem intézkedik a tartományi igazgatóság. Dacára annak, hogy a rendelet tarthatatlan, mégis életbelépett s hogy milyen következmények származnak belőle, az majd később fog elvárni. Ez a rendelkezés annál is inkább groteszk, mert a lovak által vontatott szekerek felhasználhatók az eladásra szánt lovak szállítására.

Indokolást nem csatolt a rendelethez a kormányzás és a megyére vár a feladat, hogy hajtsák végre ezt a rendeletet.

= **Helvi valutaárak.** Valuták: Budapest 29.60, Bécs 23.90, Berlin 40.25, Zürich 32.60, Páris 6.60, Prága 5, New-York 168, Milánó 8.90, London 817, Belgrád 2.98. Devizák: Budapest 29.47, Bécs 23.80, Berlin 40.27, Zürich 32.61, Páris 6.64, Prága 5.00, New-York 168.20, Milánó 8.84, London 819.

= **Maximális tarifával sújtják a görög árucikkeket.** Bucurestiből jelentik: Görögországban tényleg életbe léptették a maximális tarifát, amelyeket csak a gabonákra nem alkalmaznak. Popovici pénzügyminiszter ma utasította a vámhatóságokat, hogy a mai nappal a görög árucikkekre alkalmazzák a maximális tarifát.

= **Emelkedett Franciaország dohányfogyasztására.** Párisból jelentik: A dohánymonopol vezérigazgatósága igen érdekes kimu-

tatást közöl a nyilvánossággal, amelyből kitűnik, hogy az utóbbi esztendőben milyen nagy mértékben emelkedett a dohányfogyasztás. ezen kimutatásból kitűnik, hogy Franciaországban ma óránként egy és fél millió frankot költenek cigarettára és egyéb dohánytermékre.

= **Negyven százalékos visszaesés a kukoricatermésben.** Bucurestiből jelentik: A földművelésügyi minisztérium kalkulációi szerint, az idei kukoricatermés maximum 3,948.200 tonna a tavalyi 6,386.200 tonnával szemben. Eszerint a kukoricatermésben 38.3 százalékos visszaesés mutatkozik, ami tonnában kifejezve, 2 millió 438.000 tonnát jelent. A kukoricatermés országgrészek szerint a következőképpen oszlik meg: a régi királyság 2,323.300 tonnát termelt, Erdély 875.000 tonnát, Bessarabia 696.600 tonnát és Bukovina 52.500 tonnát.

szállítás alkalmával megállapították, hogy a falak nedvesek, az épület maga roskadozó, úgy, hogy feltétlenül le kell azt bontani. Ilyen értelmű javaslatot terjesztettek az interimár-bizottság elé, úgy, hogy hamarosan lebontásra kerül a volt Mittelmann-gyár.

Lebontják a volt Mittelmann-gyár épületét

A ma délután kiszállt városi bizottság szerint az épület nem alkalmas poliklinika céljára

ARAD, szeptember 17. Ma délután öt órakor városi bizottság szállt ki a vasuti állomás közelében levő volt Mittelmann-féle gyárhoz, hogy megállapítsa, alkalmas-e az épület poliklinika céljaira, vagy pedig annak lebontását kell elrendelni. Mint megírtuk, a városi főorvosi és mérnöki hivatalok az épület átalakítása ellen foglaltak állást és a maguk részéről a lebontást javasolták. A permanens-bizottság albizottságot delegált a helyszíni szemle megejtésére. A bizottság elnöke Velcsov Géza dr. alpolgármester, tagjai pedig dr. Cucu Vazul városi főorvos, Muresán János városi főmérnök, Dirlea Vazul gazdasági tanácsos, valamint Szántay Lajos és Dömötör Bertalan építészek voltak. A ma délutáni ki-

Letartóztattak egy kommunista budapesti vegyésznot

A vegyésznot összeköttetésben állott a bécsi Rote Hilfe-val — Két egyetemi hallgatót is letartóztattak

BUDAPEST, szeptember 18. A rendőrség ma letartóztatta Martos Flóra 32 esztendőös magánhivatalnoknót, a Shell kőolajfinomító gyár vegyésznotjét. Megállapított nyert, hogy Martos Flóra a bécsi Rote Hilfe-től élelmet, pénzt kapott a kommunista foglyok segélyezésére. A rendőrségnek az tünt fel, hogy a pesti kommunista foglyok igen sok támogatást kaptak. Előzetes letartóztatásba helyezték még Weisz Henrik és Kálmán Imre 21 esztendőös műegyetemi hallgatót.

CIROKOT minden meny- vásárolok
nyiségben
ELEK GYÖRGY seprő-
gyár
BUDAPEST, VI., Kartács-ucca 20-22.
Taviratok: Elek besen.
Budapest, telefon: 921-12.

Fórum

Megállapított tény, hogy Lutai Cornel dr. Arad polgármesterének Aradváros fejlesztése érdekében olyan érdemei vannak, amit a város polgárai nagy köszönettel és hálaival fogadnak, azonban terveiben a lakosság legfontosabb és elsőrendű érdeke figyelmen kívül maradt, amit pedig első sorban kellett volna figyelembe venni, értem ezalatt a gyalogjárdák karbantartását.

Midőn a belváros egyik szélső uccáiban 33 év előtt házat építettem, érdeklődtem a gyalogjárda aszfaltozásáról és úgy lettem értesítve, hogy azt a tulajdonos saját költségén készítteti el és annak jókarban tartása a város feladata. Ha nincsen megfelelő összegem e célra, a város a járdát elkészíti és az 12 részletben törleszthető. En a járdát megcsináltattam és felszólítottam az ucca háztulajdonosait, hogy aszfaltoztassák a gyalogjárót házuk előtt, ami meg is történt egy hibával. Az egyik háztulajdonos uccára nyíló telkének felét, amely nincsen beépítve, hanem kerítése van, csak a házat érintő részt aszfaltoztatta, a kerítés mentén nem, ez ma is úgy van.

Sok uccában egyes házak előtt nincsen aszfaltjárda. Idők folyamán a járdák különféle okokból kopnak, kiföredeznek, aminek következménye, hogy esőzések vagy locsolások alkalmával ott víztócsák vannak lépésről-lépésre és az azon járók, ha bármilyen óvatosan mennek, ruhájukat, a hölgek hárnyájukat besározzák, amit csak folytonos tisztítással és mosással lehet helyrehozni. Télen, a felolvadott hó ha megfagy, a járda gödrein a járás veszélyes és sokszor megtörténik, hogy egyesek elcsuszának és lecsnek a járdán. Van olyan eset is, hogy idők folyamán a járda házmelletti része alacsonyabb, mint az ucca felőli része, szóval a járda vízgyűjtő medence.

A város ezt az ügyet figyelemre csak annyira méltatta, hogy ahol nincsen aszfaltjárda, a háztulajdonos tartozik azt kavicsolással fentartani, holott 10 évi kavicsolásért aszfaltjárdat csináltathatott volna. Sok évvel ezelőtt Marosvásárhelyen jártam, tapasztaltam, hogy a város összes uccáin, kivétel nélkül végig, a járdák aszfaltozva vannak, akár bevannak építve a telkek, akár nem. Érdeklődtem ez ügyben és azt a felvilágosítást kaptam, hogy Bernády volt polgármester a város összes uccáit kiaszfaltoztatta a háztulajdonosok költségére, amit azok tartoztak részletekben törleszteni, a járdák további fentartása a város kötelessége.

Járjon el Lutai dr. polgármester ur is Bernády nyomdokán és a romlott járdákat javíttassa ki, egészen más képe lesz Aradnak, aminek hasznát a város összes lakosai kivétel nélkül fogják élvezni. E tekintetben csak a volt Orczy-ucca érte ezt el, amit a ligeti mozinak köszönhet, de amint ez meg volt oldható, úgy kellene az egész várost fokozatosan átalakítani, egyelőre a belvárost és azután a külső városrészeket. Hogy a háztulajdonosokra nagy teher ne háruljon, az úgy úgy volna könnyen megoldható, hogy a törlesztés 2-3 év leforgása alatt volna kötelező. (Aláírás.)

INGYEN KAPJA

e hó végéig

AZ ARADI KÖZLÖNY-T,

ha ma megrendeli.

Az előfizetést csak 1930. október 1-től számítjuk.

Vigvázat! Mindnyájunkat érhet baleset! Vigvázat!

Megütheti Ön is az 1 millió lei önyereményt,

ha sűrűszen megveszi 100 lejért a oluji Mentő Sorsjegyet, amelyet minden városban árusítanak. Fo yószámia oluji „Albina“ banknál.

Vidéki rendeléseket 117 lei-ötzetes beklüdege ellenében a Központi Sorsjegyiroda: Cluj, Str. Memorandului 16. szám gyorsan sztküldi.

Aradi főbizományos: ECKSTEIN TIVADAR, STRADA IOAN WEITZER (VAS-UCCA) 12. szám.

Aradváros letöri a szikviz-kartellit

Szikvizgyárat létesít a város — Olcsón árusítja a szódavizet — Dr. Luta¹ Cornel polgármester nyilatkozata

ARAD, szeptember 17. Rendkívül érdekes terv foglalkoztatja Aradváros vezetőségét. Ismeretes, hogy az aradi szikvizgyárosok karteille száz százalékkal felemelte a szódaviz árát, ami miatt tizenkét aláírással ellátott feljelentés érkezett be Aradváros ármximáló-bizottságához. A panaszok azt az elhatározást váltották ki a város vezetőségéből, hogy radikális módon véget vet a kartell tulkapásainak. városi szikvizgyárat létesít, amely letöri a szikviz-kartellit. Ezügyben az Aradi Közlöny beszélgetést folytatott Luta¹ Cornel dr. polgármesterrel, aki a következőket jelentette ki:

— Az általános panasz, amely a szikviz-kartell utóbbi működését kíséri, készítette a várost arra az elhatározásra, hogy szikvizgyárat létesít. A befektetés minimális, miután a gép

mindössze 60.000 lejbe kerül, míg az üvegek beszerzése, ha 10.000-et veszünk, kb. 600.000 lej befektetést igényel. Tehát legfeljebb 700.000 lej befektetéssel új jövedelmi forrást szerziünk a városnak és egyben véget vetünk annak a visszaélésnek, amely a szikviz körül folyik. A közönség pedig jól jár, mert olcsóbban jut a szódavizhez. Azt hiszem tehát, hogy a város az új alapítással minden tekintetben a polgárság érdekeit szolgálja.

Eddig a polgármesteri nyilatkozat. Információk szerint a gyáralapítás ügyében már megkezdte a város a tárgyalásokat. Ami a magunk álláspontját illeti, a város vezetőségének új terve ügyében, azt lapunk vezetőhelyén fejtjük ki.

Alább közöljük a részletes eredményeket:

II. osztályu számok: Férfi egyes: 1. Aranyossy (AKE), 2. Világ (AKE), 3. Vámos (Hellas) és Páll (AAC). Női egyes: 1. Waldnerné (AKE), 2. Hajnal B. (AKE), 3. Törökné (AAC) és Kemény M. (AAC). Férfi páros: 1. Vámos (Hellas)—Világ (AKE), 2. Mártics—Páll (AAC), 3. Fessler J.—Kanyuk (AAC) és Fessler F.—Dörner (AAC). Vegyes páros: 1. Törökné—Fessler J. (AAC), 2. Holländerné—Világ (AKE), 3. Mártics—Dörner (AAC) és Waldnerné—Schwartz (AKE).

III. oszt. számok: Férfi egyes: 1. Páll (AAC), 2. Kafka (AKE), 3. Fessler F. (AAC) és Mártics (AAC). Női egyes: 1. Kemény M. (AAC), 2. Szigethy B. (AAC), 3. Holländer Zs. (AKE) és Kemény V. (AAC).

Ifjúsági számok: Férfi egyes: 1. Világ (AKE), 2. Kuszalik (AAC), 3. Gitta S. (AKE) és Rodler F. (AAC). Női egyes: 1. Hajnal B. (AKE), 2. Szigethy B. (AAC), 3. Rodler M. (AAC) és Stauber V. (AKE).

O A nagyszalontal Törekvés Borosjenő. Borosjenőről jelentik: Victoria—Törekvés 1:1 (0:0). A mérkőzés a mutatott formáknak megfelelően, döntetlenül végződött. A borosjenői csapatban ismét Szigethy Böske, a híres női

futballista jeleskedett, ő szerezte meg csapata gólját. Ezt a mérkőzést megelőzően a két egyesület második csapatai mérték össze erejüket. Az összecsapás 3:1 (1:0) eredménytel végződött a borosjenői Victoria javára. Érdekes, hogy a Victoria második csapatában játszott Szigethy Sándor, a női futballista testvérbátyja.

O Temiszverseny Körösbökényben. Körösbökényről jelentik: A körösbökényi Tenisz Egylet a közelmúltban nagyszabásu teniszversenyt bonyolított le, amelyen résztvettek Borosjenő, Brad és Körösbökény legjobb játékosai, valamint az ott vendégeskedő aradi és temesvári versenyzők. A sportszerető közönség élénk érdeklődése mellett nyert befejezést. A nagyszerű teljesítmények számtalanszor ragadták tapsra a hozzértő közönséget. Részletes eredmények: Férfi egyes: 1. Papp, 2. Spéter. Női egyes: 1. dr. Magerné, 2. Bienenstock A. Férfi páros: 1. Papp—Heiblein, 2. dr. Magor—Spéter. Női páros: 1. dr. Magerné—Burghardtne, 2. Scheer—Slezák. Vegyes páros: 1. Papp—Bienenstock A., 2. Roth—Bienenstock M. A verseny győztesei és helyezettei értékes éremdíjazásban részesültek.

SPORT KÖZLÖNY

Az AAC. nagyszabásu propaganda-tenniszversenye

ARAD, szeptember 17. Az AAC propaganda-tenniszversenye, amely e hó 10-én kezdődött, nagy mezőnyök és a közönség élénk érdeklődése mellett, tegnap nyert befejezést. A versenyen beigazolódott az AAC ama nézetének helyessége, hogy az alsóbb kategóriájú teniszjátékosoknak is versenylehetőséget kell nyújtani, mivel a versenyen mutatott játékok csaknem kivétel nélkül nivós, élvezetes küzdelmeket eredményeztek. Azonban az is bizonyosodott, hogy Aradon a tenniszsportnak szinte kimeríthetetlen Hinterlandia van, ha a ma még ismeretlen játékosok kellő versenyrutinra tesznek szert, erősségeivé válnak Arad tenniszsportjának.

Nivós, szép játékokkal Waldneré, Hajnal Babi, Kemény Mici, Törökné, Szigethy Baba, Aranyossy, Világ, Páll, Fessler, Mártics, stb. tűntek ki, de a többi, itt fel nem sorolt játékos is derekasan megállotta a helyét. A verseny jó rendezésének lebonyolítása Kanyuk János érdeme.

Uj fogászati műterem
GERŐ ARTHUR
Dentist
Brasovból áthelyezett műtermét megnyitotta Aradon,
Str. Consistoriului (Batthány-ucca) 11., Kohn-ház

A szerkesztésért ideiglenesen
SALGO HENRIK
felel
NYILTER.

E rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget

Köszönetnyilvánítás.
Felejthetetlen férjem, illetve apánk, nagyapánk elhunyt alkalmából nyilvánított részvétért, koszorukért és virágokért ezúton mond hálás köszönetet
özv. Cservinszky Istvánné és családja.

30 éves lakásbiztosítás betörés ellen 160 lejért!
Hogyan, kérdezheti bárki? Szereltesse ajtójára „Dose“ Wertheim szerkezetű ajtózárat melyet nem lehet álkulccsal felnyitni. Bolti ára két drb. számozott kulccsal **Lei 160**, melyet lakatos a 40—60 lejért felszerel. Kapható bármely nagyobb vasüzletben. A zárákért 30 éves garanciát vállalunk. Rezerva kulcsokat utána rendelhet szám szerint.
Gyártja az ausztriai speciális zárgyár **Rohrbacher Schlosserwarenfabrik WILH. GRUNDMANN Rohrbach a/Gölsen**
Forgalomba hozza:
GRUNDMANN vasárugyár r. t. Arad,
Str. Tribunal Dobra 8—10. 3710

Tavaszi és nyári ruhákat, felöltőket
legszebben, legolcsóbban **fest, tisztít**
MÜLLER J. és FIA
Calea Banatului 6. (v. Asztalos S.-u.) Str. Bratlanu 5. (v. Weitzer J.-ucca)
Használt, jó karban levő, géphajtásra berendezett 8846 kukoricadaráló kerestelik.
Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.
Maculatura papir 5 kgros csomagokban olcsón kaphatók az Aradi Közlöny kiadójában.

HUNGARIA
Nagyszálló
BUDAPEST,
a Danaparton. Előkele otthon! Polgári árak!
Táviratcím: „HUNGARIOTEL“.

Fordítások, kérvények, másolások „Minerva” Fordítási iroda

Arad, Bul. Reg. Maria No. 17. Réthy házban, Minerva templommal szemben

Apróhirdetések

LEVELEZÉS.

BARAIOT keresek, ki anyagilag támogatna. Választ „Barna” jelűre az Aradi Közlöny kiadójába kér. 3863

„OSZINTE BARÁTSÁG” jelű levelet kérem átvenni. 3865

ALKALMAZÁS.

KAUCIOKEPES, megbízható egyén, pénzeszedő, raktárnoki, vagy ehhez hasonló állást keres. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 3862

LAKÁS.

KÉTSZOBÁS, előszobás lakás központban azonnalra kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 200

BELVÁROSI egyszobás, fürdőszobás szép kerti lakás kiadó. Volt Lajza-ucca 3859

EGYSZOBÁS I. emeleti lakás kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 200

NEGYSZOBÁS, parkettás, fürdőszobás lakás központban kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 200

FOTÉREN első emeleti három szobából és előszobából álló helyiség, mely főleg üzleti célokra (irodának, divatszalonnak, szabóüzletnek stb.) rendkívül alkalmas, azonnal kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadójában.

3 szobás lakást keresnek.

Német család (3 felnőtt) keres szép, elegáns lakást, jó állapotban, minden hozzátartozó mellékhelyiségekkel

október 15-re.

Ajánlatok ármegjelöléssel azonnal „G. 209” jelűre Rudolf Mosse Arad-hoz kerjék. 101

VÉTEL ÉS ELADÁS.

ZONGORAK, Schöberl-ágy, interziás antik szekrények, antik ágyak, vitrinek, fotelok, festmények, kredencsek, ezüst girandók, tükrök, asztalok, ebédlőszékek, Biedermayer-divány és garnitúra, éjjeli villanylámpák, petróleumlámpák, trümp, kredencsek, írógép, könyvszekrények, írógépek, asztalok, ékszerek, márványplatinis, tükrös mosdó, dísz tárgyak, szobaberendezések, stb. kaphatók: SALGÓNÉ bizományi üzletében. Str. Horia (Széchenyi-ucca) 1. Neuman-palota. 1000

Aradi Központi Takarékpénztár Részvénytársaság.

Meghívó!

Az Aradi Központi Takarékpénztár R.-T.

1930. évi szeptember hó 29-én, d. u. 4 órakor az intézet helyiségében tartja

rendkívüli közgyűlését,

melyre a t. c. részvényesek az alapszabályok 17., 18. és 19. §-ai értelmében tisztelettel meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. A jegyzőkönyv vezető és a jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes kijelölése.
2. A közgyűlés határozatképességének megállapítása.
3. Az igazgatóság indítványa a társaság további fennállása és a felszámolás tárgyában.
4. A felszámoló kirendelése. Ezek határozatképességének megállapítása.
5. A felügyelő-bizottság választása.
6. Az igazgatóság indítványa kényszerregezési ajánlat tárgyában.
7. Esetleges indítványok.

Azon t. részvényeseket, akik a közgyűlésen résztvenni óhajtának, felkérjük, hogy részvényeiket, vagy az azokat helyettesítő letéti jegyeket **f. évi szeptember hó 27-én, déli 12 óráig** az intézet pénztáránál letétbe helyezni sziveskedjenek.

AZ IGAZGATÓSÁG.

Őszi ruhákat, kabátokat fest, tisztít:

KNAPP

v. Weitzer-u. 11. v. Magyar-u. 10.

AUTOBUSZ „Chevrolet” 6 omlinderes, 20 üléses, eladó, vagy bérbeadó. Cim: Hancu, Dumbrávia, posta Bărzava. 3831

VADONAIUJ női szövetség és férfitársulat eladó. József főherceg-ut 6., I. em., 3. 3864

KERESEK sürgősen, esetleg készpénzért is különböző dísz tárgyakat, márkás porcellánokat, vitrineket, komódokat, szőnyegeket, ezüst tárgyakat, stb. SALGÓNÉ bizományi üzlete. Str. Horia (Széchenyi-u.) 1. Neuman-palota 1000

NAGYMENNYISÉGŰ PLÉHPÁNT eladó. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 1151

MACULATURÁ PAPIR 5 kilós csomagokban, rendkívül olcsón kapható az Arad: Közlöny kiadóhivatalában. 50)

Tuzifa
olcsón
Auricht-nél.
Arad, Calea Victoriei 1-3 sz.
Ölfa Lei 840.—től

KÜLÖNFÉLEK.

ZONGORA bérberehető. Str. Marasesti 59. sz. alatt. 41

ÜZLETEK.

NAGY üzlethelyiség azonnal kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 200

KORCSMANAK alkalmas vagy üzlethelyiség, lakással, forgalmas helyen kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 200

!! Alkalmi házeladás !!

Volt Thököly-térhez egészen közeliekvő 4 szoba, zárt folyosóval bíró magánház, áron alul 390.000 leiert. — Ségában egy magánház, 2 szoba, konyhas lakással, 260 négyzetgöl telekkel 80.000 leiert eladó. Bővebbet: Kiss Lajos „Uranul” ingatlanforgalmi irodájában, **Városházával szemben, Bul. Reg. Ferdinana 1.**

Bukaresti Nemzetközi Bőripari és Lábbeli Kiállítás

A kereskedelem és iparügyi miniszter elfogadta a Romániai Timárok és Csizmadiák Egyesületének azon indítványát, hogy Bucurestiben egy nemzetközi bőripari és lábbeli kiállítást szervezzenek, kinevezvén egy megbízottat. Ionescu Viktor mérnök urat, ezen iparág ügyosztályának igazgatóságát hivatali főnöke személyében, helyettesnek Timis Gábor mérnök urat az ellenőrzés és szervezés megbízásával.

A kiállítás október 5-től november 5-ig tart a Károly-parkban az összes pavilonokban, számszerint 8 lett rendelkezésre bocsájtva.

Kiállítva lesznek: mindenféle szőrme, és bőrök; cserzés, szíjgyártás, lószerszám és bármely bőrcserzőipari cikk; exotikus bőrök (kigyó, hal, béka), vegyi termékek és különféle kivonat; lábbeli, szattyánbőr, utazási cikkek, keztyűk, bőrkabátok, lábbelik, melyek nem bőrből készültek, hócipők, sárcipők, valamint bőrbutorok.

Kiállítók és látogatók 50 %-os vasúti kedvezményt kapnak a CFR vonalain a visszatérésnél.

Az idegenek mentesítve lesznek az összes vizumoktól és konzulatusi költségektől ugyancsak a beépítőjegy kivételével, egész idő alatt, míg Romániában tartózkodnak.

A kiállítás ideje alatt meg van engedve az eladás kicsinyben és nagyban.

A kiállítás végén három időj kerül kiosztásra 170.000 lej értékben és 200 érem.

A kiadandó pavilonok bérei a következők: a királyi és Chrissoveloni pavilonban: 1700—, 1500— és 1250 Lei mp.-ért. kategóriák szerint.

Az „Oradea” és „Bucovina” pavilonban: 1500—, 1200— és 900 Lei mp.

A „Banat” pavilonban szattyánbőrnek fentartva: 1250—, 1000— és 750 Lei mp.

Ebben az összegben befoglaltatnak az összes díjak, kivéve a világítást és a biztosítást.

Ezekben befoglaltatnak a kiállító cégek hirdetési is a kiállítás hivatalos katalógusában, egy bizonyos helyen és rendes betűkkel.

A standok bérbereadását Stoienescu & Kowier Ház intézi, Calea Victoriei, Pasagiul Villacros No. 3., Telefon 328/71. Az árakat az „Intercontinental” száll. váll. szállítja.

Prospektusok kaphatók az ország összes ipar és közgazdasági kamaráiban, a Testület.knél és az „Europa” utazási irodáknál. 152

Rádió műsor

— Romániai idő. —

CSÜTÖRTÖK, szeptember 18.

Bucuresti, 13. Gramofon, 18. Dinicu-zenekar: Könyvnyű és román zene. 20. Gramofon, 20.40. Rádióegyetem, 21. Rádiózenekar szimfonikus hangversenye. 21.45. Gutziannu operaénekesnő dalestje, 22.15. Rádiózenekar. Budapest, 10.15. Hangverseny. 13.05. Schrammelzene. 5.00 Rádió Szabad Egyetem, 6.45. Zenekari hangverseny. 7.50. Angol nyelvoktatás. (J. W. Thompson). 8.25. Komáromi János felolvasása, 8.50. Bura Sándor és cigányzenekarának hangversenye. 9.50. Berkó István előadása: „Diszszemie a Vérmezőn harminc évvel ezelőtt”. Közreműködők: a m. kir. 1. honvéd gyalogezred zenekara. 11. A Magyar Külügyi Társaság előadássorozatában Honti Ferenc franciayelvű előadása: „Considerations sur les rapports franco-hongrois.” Majd: A rádió házkivartettjének hangversenye Wey-

gand Tibor (ének) közreműködésével. — Belgrád, 18.30. Gramofon, 19. Szlovén dalok, 21. Ljubljana 23.15. Seta Európán keresztül. — Milano, 21.40 Puccini: „A köpeny” és „Gianni Schicci” című operái. — Prága, 12.15. Gramofon, 13.20. Déli zene 17.40. Könyvszemle. 18. Katonazene. — Wien, 12 Himmer-zenekar. 14.10. Híres zeneszerzők, mint mások műveinek karmesterei I. gramofonon. 16.20. Silving-zenekar. 21.05. Tausche hangversenyének Wolf Hugó dalait énekl. 21.40. Legszébb otthon címen zenés egybeállítás. 22.40. Rómiche-zenekar. — EGYÉBB EURÓPAI NEVEZETES-SÉGEK: Hamburg 21. Weber: A bűvös vadász című háromfelvonásos operája. — Kattovitz, 20.30. Puccini: Pillangókisasszony című operája.

PÉNTEK, szeptember 19.

Bucuresti, 13. Gramofon, 18. Rádiózenekar, 20. Gramofon, 20.40. Rádióegyetem, 21. Színházi előadás. 21.45. Háriaszóó. 22.45. Athanasiu operaénekes dalestje. — Budapest, 10.15. Gramofonhangverseny, 13.05. A Mándits szalonzenekar hangversenye. 5.00. Molnár

Aladár mesél a gyermekeknek. 6.00. Dévay Janka novellái. Felolvassa Rákosi Szidi, a Nemzeti Színház örökös tagja. 6.35. Dénes József és cigányzenekarának hangversenye. 7.50. Gyorsírótanfolyam (Szlabcy Géza). 8.30. A m. kir. Operaház „Aida” előadása. Majd A Fejes-szalonzenekar, az Ostende-tangó és jazzband, valamint Toll Árpád és cigányzenekarának hangversenye az Ostende-kávéházból, Kalmár Pál (ének) közreműködésével. — Belgrád, 20.30. A régi Belgrádból. 21. Zongorajáték, 21.30. Nemzeti dalok gitárkísérettel. 22. Rádiónégyes, 23.15. Gramofon. — Prága, 12.15. Gramofon, 21. A cseh filharmonikusok hangversenye a nemzetközi zenekritikusok kongresszusának tiszteletére. Közvetítés a Smetana-teremből. — Wien, 12. Könyvnyű gramofon, 13. Neubauer-zenekar. 16.20. Híres olasz énekesek gramofonon. 17.30. Hangverseny, 21.05. Az erdélyi szászok népművészetéről. 21.30. Smetana: „Dalibor” című háromfelvonásos operája. — EGYÉBB EURÓPAI NEVEZETES-SÉG: Zágráb, 21. Bechtelov Fildio című operája a városi színházból.